การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2569

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2569

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผู้วิจัย : นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์
ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง
ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระกุมาร มหาสารคาม จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สถิติที่ใช้ในการวิจัย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/82.89 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12)

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

_____ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Development of Cooperative Learning Activities Using the STAD Technique to Promote Analytical Thinking Ability in the Civics Strand for Prathom Suksa 5 Students.
Author : Miss Wanwarat Anurit
Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University
Advisor : Assistant Professor Acting Sub Lt. Dr.Arun Suikraduang
Year : 2026

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop cooperative learning activities using the STAD technique to promote analytical thinking ability in the civics strand for Prathomsuksa 5 students with an efficiency criterion of 80/80; 2) compare students' analytical thinking ability before and after learning through cooperative learning activities using the STAD technique; 3) study the desirable characteristic of discipline among students who participated in the cooperative learning activities using the STAD technique; and 4 investigate students' satisfaction toward the cooperative learning activities using the STAD technique. The sample consisted of 50 Prathomsuksa 5 students, selected by cluster random sampling. The research instruments included lesson plans based on cooperative learning activities using the STAD technique, an analytical thinking ability test, an assessment form for the desirable characteristic of discipline, and a student satisfaction questionnaire toward the cooperative learning activities using the STAD technique. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings revealed that 1) The cooperative learning activities using the STAD technique in the civics strand for Grade 5 students had an efficiency of 88.97/82.89, which was higher than the established criterion of 80/80. 2) The analytical thinking ability of Grade 5 students after learning through cooperative learning activities using the STAD technique was significantly higher than before learning at the .05 level of statistical significance. 3) The desirable characteristic of discipline among Prathomsuksa 5 students participated in the cooperative learning activities using the STAD technique was at a very good level, with all 50 students

(100 percent) achieving this level. 4) The overall satisfaction of Prathomsuksa 5 students toward the cooperative learning activities using the STAD technique in the civics strand was at the highest level ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12).

Keywords: Cooperative Learning Activities Using the STAD Technique,
Analytical Thinking Ability, Discipline-related Desirable Characteristics.

_____ Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรัญ ซุยกระเดื่อง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะที่ดีมาโดยตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพงษ์ มีไธสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ อาจารย์ชยาศิริ ทิพย์โภชนา นายธเนศ พุ่มทอง นางสาววราภรณ์ สุขโต และนางสาวดวงพระศุกร์ ศรคุณแก้ว ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม คณะครูทุกท่านในโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา และขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์และครบถ้วนตามกระบวนการ

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้อง รวมทั้งเพื่อนในชั้นเรียนสาขาสังคมศึกษา ที่คอยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์แห่งงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน หนังสือและตำราทุกเล่ม ที่ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์

สารบัญ

หัวเรื่อง **หน้า**

บทคัดย่อ ..... ก
ABSTRACT ..... ข
กิตติกรรมประกาศ ..... ง
สารบัญ ..... จ
สารบัญตาราง ..... ช
สารบัญภาพ ..... ซ
บทที่ 1 บทนำ 1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 3
1.3 สมมติฐานการวิจัย 4
1.4 ขอบเขตการวิจัย 4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ 4
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม 7
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 7
2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ 18
2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 25
2.4 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ 35
2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 37
2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย 40
2.7 ความพึงพอใจ 43
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 45
2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย 47
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย 49
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 49
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 49
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย 50
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 57
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 59
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 59

หัวเรื่อง **หน้า**

บทที่ 4 ผลการวิจัย 64
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 64
4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 64
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 68
5.1 สรุป 68
5.2 อภิปรายผล 68
5.3 ข้อเสนอแนะ 70
บรรณานุกรม 72
ภาคผนวก 78
ภาคผนวก ก เครื่องมือทางการวิจัย 79
ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ 96
ภาคผนวก ค ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ 107
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 116
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ 134
ประวัติผู้วิจัย 141

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข 11

2.2 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 14

3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน 50

3.2 การกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดด้านความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ 55

3.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย 56

3.4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group pretest-posttest Design 58

4.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80 65

4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 65

4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 66

4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง 66

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 48

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ระบบการศึกษาไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 โดยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนรู้ จากการมุ่งถ่ายทอดความรู้เพียงอย่างเดียว ไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงและให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านมากกว่าความสำเร็จทางวิชาการเพียงมิติเดียว นอกจากนี้ โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงความรู้และทักษะของผู้เรียนเข้ากับบริบทของโลกจริง และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก โรงเรียนจึงควรเป็นศูนย์กลางของการประสานความร่วมมือระหว่างครูและผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความหมาย ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่หลากหลาย อาทิ ทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การร่วมมือ การสื่อสาร ความรับผิดชอบ การปรับตัว และภาวะผู้นำ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 (สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์, 2560, น. 2843–2854) ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในมิติกว้างที่เอื้อต่อการประสบความสำเร็จในสังคมสมัยใหม่ โดยในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะพื้นฐานดังกล่าว เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับประชาชน สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ซึ่งเป็นทักษะในการประมวลผลและสื่อสารข้อมูล รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร 2) ทักษะการอ่านออกเขียนได้ (Literacy Skills) เป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนักคิดและนักวิจัยที่มีความรู้รอบด้าน ครอบคลุมการรู้สารสนเทศ การรู้เท่าทันสื่อ และการรู้เท่าทันเทคโนโลยี โดยเน้นความสามารถในการประเมินและประมวลผลข้อมูลใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลจากสื่อออนไลน์ และ 3) ทักษะชีวิต (Life Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานอย่างมีคุณภาพ อาทิ ความสามารถในการปรับตัว ภาวะผู้นำ ความคิดริเริ่ม ประสิทธิภาพในการทำงาน และทักษะทางสังคม (วิชญะ น้อยมาลา, 2564, น. 45–57)

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อเด็กไทยโดย สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,377 คน พบว่า ภาพลักษณ์ของเด็กไทยที่ประชาชนรับรู้มากที่สุด ได้แก่ มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเองสูง ร้อยละ 36.35 รองลงมาเป็นความฉลาด เรียนรู้เร็ว มีความคิดสร้างสรรค์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ร้อยละ 30.13 ขณะที่ประเด็นด้านลบที่ถูกกล่าวถึง

ได้แก่ การขาดความอ่อนน้อมและการไม่เคารพผู้ใหญ่ ร้อยละ 29.56 นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กไทยมีทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยี ร้อยละ 12.87 และมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเกินตัว รวมถึงการติดเกมและโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 11.60 (สวนดุสิตโพล, 2566)

ในส่วนของทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนสะท้อนให้เห็นว่า ทักษะสำคัญที่เด็กไทยควรได้รับการส่งเสริม ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจโดยใช้เหตุผล การมีระเบียบวินัย การเคารพผู้อาวุโส การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนทักษะการเข้าสังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้ แม้ว่าเด็กไทยในปัจจุบันจะถูกมองว่ามีความมั่นใจ ฉลาด เรียนรู้เร็ว และมีความสามารถด้านเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 แต่ยังคงมีความจำเป็นต้องพัฒนาในด้านการคิดอย่างมีเหตุผล การควบคุมตนเอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สวนดุสิตโพล, 2566)

จากการศึกษาสภาพปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ผ่านการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม รวมถึงการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน นักเรียนบางรายมีความกระตือรือร้นในการเรียนเฉพาะบางรายวิชา แต่ยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ นักเรียนบางส่วนยังขาดสมาธิในการเรียน และยังไม่ให้ความสำคัญกับการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร ซึ่งเห็นได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น ห้องสมุด นักเรียนบางกลุ่มกลับรวมกลุ่มพูดคุยหรือเล่นกัน โดยไม่ให้ความสนใจในการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม พฤติกรรมดังกล่าว หากไม่ได้รับการกระตุ้นหรือส่งเสริมอย่างเหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดจนการพัฒนาทักษะที่สำคัญ โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ ซึ่งอาจไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านใฝ่เรียนรู้อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้ วัฒนา พาผล (2551, น. 158–159) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ จากการจัดการเรียนการสอนยังพบว่านักเรียนส่วนหนึ่งยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสะท้อนผ่านการตอบคำถามหรือการทำแบบฝึกหัดที่มักยกตัวอย่างได้เพียงหนึ่งกรณี และยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้กับเนื้อหาที่ได้เรียนมาก่อนหน้าได้อย่างเหมาะสม (ดารารัตน์ วงศ์เรืองศักดิ์, 2565, น. 2–3)

แนวทางการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ตามรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2567 ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนมีคุณลักษณะด้านวินัยอันพึงประสงค์ จากปัญหาที่พบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กไทยดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียนในด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ควบคู่กับการเสริมสร้างความมีวินัยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นการทำงานเป็นทีม โดยจัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4–5 คน

ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อร่วมกันเรียนรู้เนื้อหาที่ผู้สอนได้จัดเตรียมไว้ จากนั้นผู้เรียนจะทำการทดสอบเป็นรายบุคคล และนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม ทั้งนี้ สมาชิกในกลุ่มต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD เริ่มจากครูเป็นผู้ให้ความรู้พื้นฐาน จากนั้นแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มที่มีความหลากหลายด้านความสามารถ และมอบหมายงานให้ร่วมกันปฏิบัติ เมื่อถึงขั้นตอนการประเมินผล ผู้เรียนจะทำการทดสอบเป็นรายบุคคล และนำผลคะแนนมาคำนวณเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มในลำดับต่อไป ข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ได้แก่ ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ผลัดเปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้นำ ได้ฝึกทักษะทางสังคมโดยตรง และช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคดังกล่าวเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ซึ่งช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Lawrence Kohlberg (1964, อ้างถึงใน สุรางค์ โคว้ตระกูล, 2544) ที่กล่าวว่าการพัฒนาทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นกระบวนการที่พัฒนาไปตามช่วงวัย และสามารถส่งเสริมและสะสมได้จากการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อม ผ่านกระบวนการทางสังคม ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำงานร่วมกัน จึงเอื้อต่อการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญาและการคิดวิเคราะห์ อันจะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระ หน้าที่พลเมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

1.2.3 เพื่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มี 5 ห้องเรียนคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 200 คน

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวนนักเรียน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้การวิจัย ได้แก่ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สิทธิเด็ก หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การปกครองส่วนท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รวม 10 แผน เป็นเวลา 10 ชั่วโมง

1.4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย และความพึงพอใจ

1.4.4 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

1.4.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และแบ่งกลุ่มคละความสามารถกันกลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน คือนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จนเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนการรับผิดชอบต่อกิจกรรม ที่กลุ่มได้รับมอบหมายจนเกิดความสำเร็จ ซึ่งถือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารช่วยเหลือและมีรางวัลเป็นแรงจูงใจจนประสบความสำเร็จ ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา หมายถึง ขั้นตอนนำเสนอบทเรียนเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจใช้การสาธิตประกอบ การบรรยายการใช้วีดีทัศน์หรือแม้แต่การลงมือปฏิบัติตามหนังสือเรียนใบความรู้หรือใบงาน/แบบทดสอบ

2. ขั้นจัดกลุ่มผู้สอน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกลุ่มผู้เรียนให้คละระดับความสามารถ วัดได้จากผลการเรียนที่ผ่านมา กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 2 คน หรือนักเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน เช่น นักเรียนเก่ง 2 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน

3. ขั้นเรียนรู้ หมายถึง ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้วางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กันสมาชิก ในกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด

4. ขั้นประเมินผล หมายถึง ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อย เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ที่ได้เรียนรู้จากเนื้อหาสาระของผู้สอน ผู้เรียนร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน นำคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนและกลุ่มไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพ

5. ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียง หมายถึง การประกาศผลงานของทีมว่าแต่ละทีมอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองยกย่องชมเชย เช่น ให้รางวัลหรือปิดประกาศหน้าชั้นเรียน

ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค STAD หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นโดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำใบงาน และประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาจำแนกแยกแยะส่วนย่อยของเนื้อหาหรือข้อความที่กำหนดให้ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสัมพันธ์ และหลักการอย่างไรเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและสรุปได้ถูกต้อง สามารถวัดได้จากคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเป็นแบบปรนัย ชนิดตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะได้ว่าสิ่งใดจำเป็นสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน

3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างระบบเรื่องราวสิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้นเนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไร หรือยึดถือคติใด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำหรือปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ทั้งทางกาย วาจา ในการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความสุข วัดได้จากแบบวัดเชิงสถานการณ์แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คุณลักษณะด้านมีวินัย ประกอบด้วย 5 ประการ ดังนี้

1. พฤติกรรมการประหยัดและรับผิดชอบ ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ทิ้งขยะในถังรองรับ ยอมรับ และแก้ไขในงานที่ผิดพลาด รักษาความสะอาดทั้งภายในและที่สาธารณะ ใช้สิ่งของส่วนตัว อย่างประหยัดและคุ้มค่า ดูแลรักษาและใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างประหยัดและคุ้มค่า และนำ ทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ฯลฯ

2. พฤติกรรมการตรงต่อเวลาและรู้จักกาลเทศะ ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ทำงานที่ได้รับมอบหมายและส่งงานตรงตามกำหนด มาเรียนทันเวลา รักษาคำพูด แต่งกายสุภาพถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ทำความเคารพได้ถูกต้อง ตามกาลเทศะ มีมารยาทงามอย่างไทย ฯลฯ

3. พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเคารพในสิทธิของผู้อื่น ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ เข้าแถวรับบริการต่าง ๆ อย่างมีระบบ ขออนุญาตครูออกและเข้าห้องเรียน ไม่รังแกคนอื่น ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิดโดยไม่ตั้งใจ ช่วยในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ชื่นชมยินดีเมื่อเพื่อนและผู้อื่นประสบผลสำเร็จ ฯลฯ

4. พฤติกรรมความมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนโรงเรียน บ้าน ชุมชน และ สังคม ปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และมีส่วนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม ฯลฯ

5. พฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้แก่ ไม่พูดโกหก ไม่พูดจาใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่น ทำงาน/กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสามารถของตนเอง ไม่ลักขโมยของผู้อื่นมาเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งคืนสิ่งของที่ยืมมา แก่เจ้าของ มีความจริงใจต่อผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ฯลฯ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี พอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วัดได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 ข้อ

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ครูผู้สอนได้แนวทางสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

1.6.2 สถานศึกษาหรือครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษามีทางเลือกในการสอนโดยการนำกิจกรรมการเรียนรู้นี้ไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาที่กำหนดไว้

บทที่ 2
การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. แผนการจัดการเรียนรู้
3. การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
4. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้
5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย
7. ความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 25551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.1.1 วิสัยทัศน์หลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลาดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 1)

2.1.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 4) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 เป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2.1.2.2 เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงกชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ

2.1.2.3 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

2.1.2.4 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้เวลาและการจัดการเรียนรู้

2.1.2.5 เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1.2.6 เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.1.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน และเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

2.1.3.1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3.2 มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

2.1.3.3 มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

2.1.3.4 มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลภ ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.1.3.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.1.4 คุณภาพผู้เรียน

2.1.4.1 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัย และเชื่องโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจมีความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ในลักษณะการบูรณาการ ผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียงรู้และเข้าใจในแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

2.1.4.2 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย

2.1.4.3 ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลัก คำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

2.1.4.4 ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเอง มากยิ่งขึ้น

2.1.4.5 ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจในภูมิภาค ซีกโลกตะวันออก และตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

2.1.4.6 มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ภัยพิบัติ ลักษณะกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม ในจังหวัด ภาคและประเทศไทย สามารถเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพกับภัยพิบัติต่าง ๆ ในประเทศไทยและหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.1.5 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

2.1.5.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

2.1.5.2 ซื่อสัตย์สุจริต

2.1.5.3 มีวินัย

2.1.5.4 ใฝ่เรียนรู้

2.1.5.5 อยู่อย่างพอเพียง

2.1.5.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

2.1.5.7 รักความเป็นไทย

2.1.5.8 มีจิตสาธารณะ

สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง ทั้งนี้ยังได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างสมดุล โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา เพราะมาตรฐานการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ สะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก

2.1.6 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

2.1.6.1 ภาษาไทย

2.1.6.2 คณิตศาสตร์

2.1.6.3 วิทยาศาสตร์

2.1.6.4 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

2.1.6.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.1.6.6 ศิลปะ

2.1.6.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.1.6.8 ภาษาต่างประเทศ

แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไรและประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพ ดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

2.1.7 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียน ในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็น รูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

2.1.7.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับ การศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3)

2.1.7.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

ตารางที่ 2.1 มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี	1. สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ 2. หน้าที่ของพลเมืองดี เช่น เคารพ เทิดทูน สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อนุรักษ์ 3. คุณลักษณะของพลเมืองดี เช่น เห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความรับผิดชอบ เสียสละ
2. เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	1. เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย 2. แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก 3. การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย
3. เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย	1. วัฒนธรรมไทย ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไทย 2. คุณค่าของวัฒนธรรมกับการดำเนินชีวิต
4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	1. ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น 2. ตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ของตน 3. การอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน

2.1.8 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม

2.1.8.1 ระดับการศึกษา

หลักสูตรโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม (ฉบับปรับปรุง 2565) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6) ได้จัดระดับการศึกษาภาคบังคับ โดยมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการ เรียนรู้แบบบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

2.1.8.2 การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนได้จัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นโดยปรับให้เหมาะสม ตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–6) จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง และคิดน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม

เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้จัดเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด ตามระดับชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 1–6 ปีละ 840 ชั่วโมง สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตรในระดับประถมศึกษา เน้นในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดเวลาเรียนเป็นปีละ 80 ชั่วโมง และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ปีละ 40 ชั่วโมง กิจกรรมนักเรียนซึ่งแยกออกเป็นกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ปีละ 40 ชั่วโมง กิจกรรมชมรม ปีละ 30 ชั่วโมง และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ปีละ 10 ชั่วโมง ใน ส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ได้จัดเวลาให้ผู้เรียน ปฏิบัติกิจกรรม 10 ชั่วโมง/ปี

2.1.9 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม และการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1. ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างกันความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยมความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิหน้าที่เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3. เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบ

ที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. ภูมิศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทั้งวิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์สามารถบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ได้ เช่น ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ รวมทั้งได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบันประเทศไทยและพื้นที่ต่าง ๆ ของโลกเกิดภาวะวิกฤตด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม และมีผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นกระแสโลกาภิวัตน์ ความทันสมัยของวิทยาการและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มีมากขึ้น ตลอดจนการอนุรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างความยั่งยืน

2.1.10 คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1-2 รหัสวิชา ส 13111 เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ระบุ อธิบาย วิเคราะห์ จำแนก สรุปความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย พุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด องค์ประกอบ และความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ โครงสร้าง อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บทบาทหน้าที่และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ หลักการสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ บทบาทหน้าที่เบื้องต้นของธนาคาร ผลดีและผลเสียของการกู้ยืม รู้ตำแหน่ง (พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด ลองจิจูด) ระยะ ทิศทางของภูมิภาคของตนเอง ลักษณะภูมิลักษณ์ที่สำคัญในภูมิภาคของตนเองในแผนที่ ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในภูมิภาคของตนเอง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นของประชากรในภูมิภาค อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทาง ธรรมชาติที่ก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมในภูมิภาค

แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด เพื่อการพัฒนาตนเองและสิ่งแวดล้อม จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์และปฏิบัติตนถูกต้อง ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรมและวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี เสนอวิธีการปกป้อง คุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก ประยุกต์ใช้แนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน นำเสนอตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นผลจากการรักษาและการทำลายสภาพแวดล้อม และเสนอแนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน

เห็นคุณค่าของการประพฤติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก/เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด การสวดมนต์แผ่เมตตามีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด และวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย

2.1.11 ตัวชี้วัด

ส 1.1 ป. 5/1 -7
ส 1.2 ป. 5/1 -3
ส 2.1 ป.5/1-4
ส 2.2 ป.5/1 -3
ส 3.1 ป.5/1-3
ส 3.2 ป.5/1-2
ส 5.1 ป. 5/1 -3
ส 5.2 ป.5/1-3
รวม 28 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2.2 โครงสร้างรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
1. ศาสนาของเรา	1. ความสำคัญและประวัติพระพุทธศาสนา	ส 1.1 ป.5/1 ป.5/2	การศึกษาพุทธประวัติหรือประวัติของศาสดาอื่น ย่อมทำให้ได้คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างเป็นแนวทางในการปฏิบัติ	3	
	2. หลักธรรมของศาสนา	ส 1.1 ป.5/5 ป.5/7	การแสดงความเคารพพระรัตนตรัยและปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา หลักธรรมโอวาท 3 พระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ย่อมทำให้สามารถพัฒนาตนและสิ่งแวดล้อมไปในทางที่ถูกต้อง	7	
	3. เรียนรู้แบบอย่างที่ดี	ส 1.1 ป.5/3 ป.5/4	การศึกษาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชน-ตัวอย่าง ย่อมทำให้ได้ข้อคิดจากคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต		

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
	4. ศาสนิกชนที่ดี	ส 1.1 ป.5/6 ส 1.2 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3	ศาสนิกชนที่ดีพึงจัดกิจกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาอย่างเหมาะสม มีมรรยาท สวดมนต์ แผ่เมตตา และมีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ		
2. หน้าที่พลเมือง	1. สิทธิเด็ก	ส 2.1 ป.5/2	เด็กทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะมีส่วนร่วม ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการละเมิดสิทธิ	5	
	2. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ส 2.1 ป.5/1	การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม ทุกคนจะต้องปฏิบัติตนตามสภาพบทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดี	5	
	3. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	ส 2.1 ป.5/3 ป.5/4	วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ดังนั้นทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน	7	
	4. การปกครองส่วนท้องถิ่น	ส 2.2 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3	การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการปกครองส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยมีการกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาทหน้าที่ วิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นอย่างชัดเจน การดำเนินงานที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ดังนั้น	3	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
			การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อท้องถิ่น		
เศรษฐศาสตร์น่ารู้	1 การผลิตสินค้าและการบริการ	ส 3.1 ป.5/1	ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการ และยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นตัวกำหนดปริมาณสินค้าและบริการ ซึ่งส่งผลให้การผลิตสินค้าและบริการในแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน	6	
	2 ธนาคารและการกู้ยืมเงิน	ส 3.2 ป.5/1 ป.5/2	ธนาคาร เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่รับฝากเงินและให้กู้ยืมเงิน ซึ่งการกู้ยืมเงินมีทั้งผลดีและผลเสีย	4	
	3 เศรษฐกิจพอเพียงและสหกรณ์	ส 3.1 ป.5/2 ป.5/3	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการสำคัญให้ประชาชนดำเนินชีวิตอยู่บนความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นแนวทางสำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน สอดคล้องกับหลักการสำคัญของสหกรณ์ จึงควรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการสำคัญของสหกรณ์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์	8	
	เรียนรู้ลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคด้วยแผนที่และรูปถ่าย	ส 5.1 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3	การรู้ตำแหน่ง ระยะ ทิศทางของภูมิภาค ลักษณะภูมิลักษณ์ที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของแผนที่ประเทศไทย ย่อมทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมในภูมิภาคของตนเอง	12	

(ต่อ)

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
	สิ่งแวดล้อมกับลักษณะการดำเนินชีวิตในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย	ส 5.2 ป.5/1 ป.5/2 ป.5/3	สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลต่อลักษณะการตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของประชากรแต่ละภูมิภาค ซึ่งก่อให้เกิดวิถีชีวิตและการสร้างสรรค์วัฒนธรรม ปัจจุบันมีผลกระทบที่เกิดจากการทำลายสภาพแวดล้อมจึงควรร่วมมือกันเสนอแนวคิดในการรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์	10	

ในการวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ หน่วยการเรียนที่ 2 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง มาตรฐานที่ ส 2.1, ส 2.2 และตัวชี้วัดที่ ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3 จำนวน 10 ชั่วโมง

ตารางที่ 2.3 มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. อธิบายโครงสร้าง อำนาจ หน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น	1. โครงสร้างการปกครองในท้องถิ่น เช่น อบต. อบจ. เทศบาล และการปกครองพิเศษ เช่น พัทยา กทม. 2. อำนาจหน้าที่และความสำคัญของ การปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ระบุบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น	1. บทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่ง ของผู้บริหารท้องถิ่น เช่น นายก อบต. นายกเทศมนตรี นายก อบจ. ผู้ว่าราชการ กทม.
3. วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชน จะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบริการสาธารณประโยชน์ในชุมชน

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ โดยเป็นเอกสารที่ครูใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้สามารถศึกษาได้ตามลำดับดังต่อไปนี้

2.2.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ฆนัท ธาตุทอง (2553, น. 134) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นการเตรียมการสอนในรูปแบบลายลักษณ์อักษร ซึ่งเป็นเอกสารแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยนำรายวิชาหรือประสบการณ์ที่ต้องจัดการเรียนการสอนตลอดปีการศึกษาหรือภาคเรียนมาวางแผนเป็นระบบ

ชวลิต ชูกำแพง (2553, น. 93) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา และระยะเวลา เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 374) อธิบายว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งอย่างเป็นระบบ โดยสอดคล้องกับเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัด และจุดประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

อิทธิเดช น้อยไม้ (2560, น. 49) ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง คู่มือหรือเอกสารที่ครูจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบในรูปแบบลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ฆนัท ธาตุทอง (2553, น. 135–136) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าแผนการจัดการเรียนรู้ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีความหมายและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ทำให้ครูมีคู่มือการสอนที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความเป็นครูมืออาชีพ ครูผู้อื่นสามารถนำไปใช้สอนแทนได้
3. ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง

4. ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้หลายด้านในขณะเดียวกัน

5. ช่วยขยายขอบเขตทางการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง

6. ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนโดยไม่จำกัดระยะเวลา

ชวลิต ชูกำแพง (2553, น. 95–96) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคุณภาพตรงตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนและทันเวลา

2. ช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ครู เนื่องจากได้เตรียมการสอนมาอย่างรอบคอบ ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเรียบร้อย

3. ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น เนื่องจากครูมีการเตรียมการสอนที่ดีและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์ที่เรียน เพราะครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมและสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างสนุกสนาน

5. ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครู เนื่องจากครูมีความมั่นใจและมีการเตรียมการสอนมาอย่างดี กระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในกรณีที่ครูไม่สามารถสอนได้ด้วยตนเอง

6. ผู้สอนแทนสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด

7. ช่วยให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ครูสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนเพื่อนำไปแก้ไข และทราบจุดเด่นที่ควรส่งเสริมต่อไป รวมทั้งช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

8. ครูผู้สอนสามารถใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรง เพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร

9. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องทราบขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อใช้ในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูที่แสดงให้เห็นว่าการสอนต้องอาศัยการฝึกฝน ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ

11. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

สมาน เอกพิมพ์ (2560, น. 375) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีโอกาสศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตร โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมาย ครบถ้วนตามเนื้อหา และสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดการเรียนรู้

3. ช่วยให้การดำเนินการสอนในโรงเรียนเดียวกันหรือชั้นเดียวกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เกิดความเข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องสอนแทนกัน

4. ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ครูในด้านเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

5. ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูผู้สอน เนื่องจากครูมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น

6. ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง

7. ช่วยให้การเรียงลำดับเนื้อหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อีกทั้งครูมีคู่มือการสอนของตนเองที่มีคุณภาพ

8. ช่วยให้ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของทรัพยากรโรงเรียน ท้องถิ่น ค่านิยม และความเชื่อของชุมชน

9. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารและผู้นิเทศสามารถให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และเขตพื้นที่การศึกษา

11. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่าง และใช้ประกอบการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการได้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของทรัพยากรในโรงเรียน และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายและคุณภาพที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.3 องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

ชนาธิป พรกุล (2552, น. 86) ได้อธิบายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบหลักจำนวน 7 ประการ ได้แก่

1. เรื่องและระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระสำคัญของบทเรียน
4. เนื้อหา (สาระการเรียนรู้)
5. กิจกรรมการเรียนรู้
6. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล

เอกรินทร์ สี่มหาศาล และคณะ (2552, น. 32–34) ได้อธิบายว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องดำเนินการตามลำดับองค์ประกอบอย่างครบถ้วน หากขาดองค์ประกอบใดอาจส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สมบูรณ์ จากการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป พบว่าประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. สาระสำคัญ เป็นการเขียนในลักษณะความคิดรวบยอด (Concept) ของเนื้อหาที่จะจัดการเรียนรู้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ เขียนในลักษณะจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยเมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว จะสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

3. สาระการเรียนรู้ เป็นการเขียนเนื้อหาสาระในลักษณะประเด็นสำคัญโดยสรุป สอดคล้องกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนรู้ ระบุวิธีสอน กระบวนการจัดกิจกรรม และเทคนิคการสอนที่หลากหลาย โดยออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างชัดเจนในแต่ละชั่วโมงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้

5. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ กำหนดสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างชัดเจน เช่น ใบความรู้ ใบงาน แบบฝึกทักษะ และเอกสารประกอบการสอน รวมถึงระบุแหล่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมาย

6. การวัดและประเมินผล ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ได้แก่ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

7. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สรุปได้ว่า องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกผลหลังการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 93) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อหน่วย ชื่อชั้นที่สอน และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดขอบเขตและระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ชัดเจน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งกำหนดมาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. สาระการเรียนรู้ หมายถึง เนื้อหาการเรียนรู้ที่แบ่งเป็นหน่วยย่อยสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมและวิธีการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนต้องร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

5. การวัดและประเมินผล เป็นการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น การสังเกต การตรวจงาน ซึ่งเป็นการประเมินผลตามสภาพจริง

6. การวัดและประเมินผลทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องระบุรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน ได้แก่ หลักฐานการเรียนรู้ ร่องรอยการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เพื่อให้สามารถตรวจสอบและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

7. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนทำการบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสะท้อนผลการสอน วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

2.2.4 ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2542, น. 44) ได้สรุปขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ควรดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี/รายภาค เป็นการพิจารณาผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี รายภาค หรือจากหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดว่า ผลการเรียนรู้ใดควรถูกนำมาจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเขียนแยกผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

2. การวิเคราะห์สาระการเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้านความรู้

2.1 เลือกและขยายสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

2.2 สาระการเรียนรู้ต้องมีความถูกต้อง เที่ยงตรง สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และทันสมัย

2.3 สาระการเรียนรู้ควรมีความสำคัญทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก

2.4 สาระการเรียนรู้ควรมีความน่าสนใจและจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.5 สาระการเรียนรู้ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.6 จัดลำดับสาระการเรียนรู้จากง่ายไปยาก และมีความต่อเนื่อง

2.7 จัดสาระการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3. การวิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้

3.1 เลือกวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนที่เหมาะสม

3.2 เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม

3.3 ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.4 เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมากกว่าการทำงานรายบุคคล

3.5 ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้

3.6 กิจกรรมการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสถานการณ์จริง

3.7 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

3.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและถ่ายทอดการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่เพื่อส่งเสริมการจดจำระยะยาว

3.9 ส่งเสริมความเข้าใจโดยให้ผู้เรียนสรุปองค์ความรู้ และเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้กับเนื้อหาที่จะเรียนต่อไป

4. การวิเคราะห์กระบวนการวัดและประเมินผล

4.1 วิธีการวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4.2 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย

4.3 เลือกใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความเชื่อมั่น

4.4 นำผลการวัดและประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ จัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้จากธรรมชาติ ความงาม ความจริง ความดี จินตนาการ และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ

6. หมายเหตุ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผู้สอนควรบันทึกเหตุผลและรายละเอียดไว้เป็นหลักฐาน เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2551, น. 255-256) ได้อธิบายถึง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอน เป็นงานสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้สำหรับครู ในการเขียนแผนการสอน ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของผู้เป็นครู เพราะเป็นการเตรียมการสอน ที่สมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยในการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง โดยมีลำดับ ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่จะสอน

2. ศึกษาแนวการสอนของกรมวิชาการเพื่อศึกษารายละเอียดสาระการเรียนรู้กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละช่วงชั้นและระดับชั้นวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นำกิจกรรมในแนวการสอนมาพิจารณาประกอบการจัดกิจกรรมในการเขียนแผนการสอนต่อไป

3. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นที่สำคัญที่ต้องวางแผนอย่างรอบคอบโดยกำหนด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้จริง กำหนดสื่อและการวัดผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน และควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและใช้กระบวนการต่าง ๆ เช่น กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น. 230-231) ได้อธิบายไว้ว่า ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถจัดทำได้ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงสร้างรายวิชาประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ เวลาเรียนและน้ำหนักคะแนนในแต่ละหน่วย ซึ่งจะเห็นในภาพรวมในระดับรายวิชาว่าผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา หรือภาคการศึกษาทั้งหมดกี่หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียนเท่าใด

2. วิเคราะห์จุดประสงค์รายวิชา และมาตรฐานรายวิชา โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ เพื่อนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติและค่านิยม

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัด หรือผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชา เพื่อนำมาใช้ในการเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

4. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ ตลอดจนสาระการเรียนรู้โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริง มีความน่าสนใจ สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติของผู้เรียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตจริงได้

5. วิเคราะห์กระบวนการประเมินผล โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือ และเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6. วิเคราะห์แหล่งการเรียนรู้ โดยคัดเลือกสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้เหมาะสมสอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดลำดับขั้นตอนการจัดทำ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารหลักสูตรศึกษาวิธีวิเคราะห์เนื้อหาและสาระสำคัญเพื่อวางแผนในการสอน การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ตัวชี้วัด การประเมินผลการเรียนรู้ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เนื้อหา สาระสำคัญและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.3 การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

2.3.1 ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บุญชม ศรีสะอาด (2541, น.122) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมมือในการเรียนซึ่งมีวิธีการ ดังนี้

1. ครูสอนบทเรียน
2. นักเรียนกลุ่มละ 4 คน ทำงานร่วมกันตามที่ครูกำหนดมีการเปรียบเทียบคำถามซักถามตรวจงานกัน
3. แนะให้คนเก่งในกลุ่มอธิบายแบบฝึกหัดให้เพื่อน
4. เมื่อเรียนจบบทเรียนให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบสั้นๆด้วยตนเอง
5. ตรวจผลการสอบหาค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
6. นักเรียนคนใดทำได้ดีขึ้นครูจะชมเชยและกลุ่มใดทำได้ดีขึ้นก็จะได้รับคำชมเชย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545, น. 134) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มี กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ ความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน และมีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ ร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

บุญนำ เที่ยงดี (2548, น.17) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันและเพศต่างกันเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนร่วมกัน ทำกิจกรรมและเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันแก้ปัญหา ความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความรับผิดชอบของแต่ละคนในกลุ่ม

Slavin (1978, p.4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 คน และมีความสามารถแตกต่างกัน ประกอบด้วยนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน นักเรียนแต่ละคนจะต้องช่วยเหลือเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มจะได้รับรางวัลถ้ากลุ่มทำคะแนนเฉลี่ยถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

จากที่กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน โดยผู้เรียนในกลุ่มมีความสามารถที่แตกต่างกัน โดยประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จนเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยน การรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่กลุ่มได้รับมอบหมายจนเกิดความสำเร็จ ซึ่งถือเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารช่วยเหลือกันและมีรางวัลเป็นแรงจูงใจจนประสบความสำเร็จ

2.3.2 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ

Johnson and Johnson, (1994) กล่าวไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนมี 3 ลักษณะคือ

1. ลักษณะแข่งขันกันในการศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ได้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่องหรือได้รับการตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ

2. ลักษณะต่างคนต่างเรียน คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น

3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ คือ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตน และในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย

Johnson and Johnson (1994) ได้สรุปว่า Cooperative Learning มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (Positive Interdependent) หมายถึง การพึ่งพากันในทางบวก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์ คือการพึ่งพากันในด้านการได้รับผลประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน ซึ่งความสำเร็จของกลุ่มอาจจะเป็นผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม ในการสร้างการพึ่งพากันในเชิงผลลัพธ์ได้ดีนั้น ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ และการพึ่งพาในเชิงวิธีการ คือ การพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่ม สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย ซึ่งต้องสร้างสภาพการณ์ให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้รับรู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม ในการสร้างสภาพการพึ่งพากันในเชิงวิธีการ มีองค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การทำให้เกิดการพึ่งพาทรัพยากรหรือข้อมูล (Resource Interdependence) คือ แต่ละบุคคลจะมีข้อมูลความรู้เพียงบางส่วนที่เป็นประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ทุกคนต้องนำข้อมูลมารวมกันจึงจะทำให้งานสำเร็จได้ในลักษณะที่เป็นการให้งานหรืออุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน

1.2 ทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงบทบาทของสมาชิก (Role Interdependence) คือ การกำหนดบทบาทของการทำงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่ม และการทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงภาระงาน (Task Interdependence) คือ แบ่งงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่มมีทักษะที่เกี่ยวเนื่องกัน ถ้าสมาชิกคนใดคนหนึ่งทำงานของตนไม่เสร็จจะทำให้สมาชิกคนอื่นไม่สามารถทำงานในส่วนที่ต่อเนื่องได้

2. การมีปฏิสัมพันธ์ที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (Face to Face Promotive Interdependence) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน การอภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกในกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่ม จะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จักการทำงานร่วมกันทางสังคม จากการช่วยเหลือสนับสนุนกัน การเรียนรู้เหตุผลของกันและกัน ทำให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง จากการตอบสนองทางวาจา และท่าทางของเพื่อนสมาชิกช่วยให้รู้จักเพื่อนสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน โดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิก ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ มีการตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่ โดยประเมินผลงานของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งรวมกันเป็นผลงานของกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งกลุ่มและรายบุคคลให้สมาชิกทุกคนรายงานหรือมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึง ตรวจสรุปผลการเรียนเป็นรายบุคคลหลังจบบทเรียน เพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบทุกอย่างร่วมกับกลุ่มทั้งนี้สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความมั่นใจ และพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small Group Skills) หมายถึง การมีทักษะทางสังคม (Social Skill) เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ มีความเป็นผู้นำรู้จักตัดสินใจ สามารถสร้างความไว้วางใจ รู้จักติดต่อสื่อสาร และสามารถแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการทำงาน ร่วมกันที่จะช่วยให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ

5. กระบวนการทำงานของกลุ่ม (Group Processing) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงานและความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มจะต้องมีหัวหน้าที่ดี สมาชิกดี และกระบวนการทำงานดี นั่นคือ มีการเข้าใจในเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

2.3.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552, น. 186) กล่าวว่า ไม่ว่าเทคนิคใดก็ตามจะมีลำดับขั้นตอนในการเรียนที่คล้ายกันคือ ขั้นเตรียม ขั้นสอน ขั้นทำงานกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงาน ขั้นสรุปและประเมินผล ซึ่งในที่นี้จะอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียน แนะนำทักษะในการเรียนร่วมกันและจัดกลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2-6 คน โดยสมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มและการฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม

2. ขั้นสอน

2.1 ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนบอกงานที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ

2.2 ผู้สอนแนะนำแหล่งข้อมูลสำหรับทำงาน

2.3 ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้เรียนที่เรียนรู้ในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ผู้สอนจะกำหนดให้ผู้เรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม ผู้สอนควรสังเกตการณ์ทำงานของกลุ่ม เป็นผู้อำนวยความ สะดวกให้กระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณี

ผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมสิ่งที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบซึ่งเมื่อผู้เรียนรายงานการทำงานกลุ่ม ผู้สอนและเพื่อน กลุ่มอื่นอาจซักถามเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ขั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, น. 39) กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนรู้แบบร่วมมือดังนี้

1. ขั้นเตรียมกิจกรรม ในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกันและจัดเป็นกลุ่มย่อยย่อยประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน การฝึกฝนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ในขั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน เช่น แบบ TGT, STAD, TAI, GI, LT เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้งจะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่งอาจ ต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ชัดเจน เช่น การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษาภูมิศาสตร์และทักษะการใช้แผนที่ และความคิดรวบยอดทางวิทยาศาสตร์

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล หรือในบางกรณี ผู้เรียนอาจซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม และผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือส่วนที่ควรปรับปรุง

2.3.4 รูปแบบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

มีหลายรูปแบบที่นิยมใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่

2.3.4.1 Student Teams-Achievement Divisions (STAD) นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และช่วยกันทำแบบฝึกหัดก่อนทำการประเมินรายบุคคล

2.3.4.2 Jigsaw Method แต่ละนักเรียนจะได้รับส่วนหนึ่งของเนื้อหาและต้องสอนให้เพื่อนในกลุ่มเรียนรู้

2.3.4.3 Think-Pair-Share นักเรียนคิดเกี่ยวกับคำถาม จากนั้นจับคู่พูดคุย และสุดท้ายแบ่งปันแนวคิดต่อชั้นเรียน

2.3.4.4 Group Investigation กลุ่มนักเรียนร่วมกันเลือกหัวข้อ ทำการวิจัย และนำเสนอผลงาน

2.3.4.5 Cooperative Integrated Reading and Composition (CIRC) การเรียนรู้ที่รวมการอ่านและการเขียนแบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบร่วมกัน และพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 การนำวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ในห้องเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งความรู้และทักษะทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ธีระพงษ์ ฤทธิ์ทอง (2545, น. 170) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่ง Slavin แห่งมหาวิทยาลัยจอห์น ฮ็อพกินส์ (John Hopkins) เป็นผู้พัฒนาขึ้น เข้าใจ อาจใช้หนังสือเรียน เป็นเทคนิคการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับการสอนเนื้อหาความรู้ หรือใบความรู้เป็นสื่อการเรียนรู้ของนักเรียนความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546, น. 170-175) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง การเรียนรู้แบบร่วมมืออีกรูปแบบหนึ่งคล้ายกันกับเทคนิค TGT ที่แบ่งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันออกเป็นกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน กลุ่มละประมาณ 4-5 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่ม ได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ แล้วทำการทดลองความรู้ คะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำมาบวกเป็นคะแนนของทีม ผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล คำชมเชย เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม

ภาไฉน เข็มเพ็ชร (2547, น. 10) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นโดย (Slavin) เป็นการเรียนแบบนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนโดยมีความหมายจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ว่า

1. S - Student หมายถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งอยู่ร่วมกันในห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมเดียวกัน
2. T - Team หมายถึง กลุ่มผู้เรียนที่มีสมาชิกที่คละความสามารถทางการเรียนผู้ที่มีความรู้จะต้องอธิบายให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกที่ยังไม่เข้าใจ
3. A - Achievement หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม จะดูได้จากการประเมินตามสภาพของสมาชิกในกลุ่ม และแบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้น
4. D - Division หมายถึง การแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ กลุ่มละ 4 - 5 คน โดยมีอัตราส่วนระหว่างนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน เป็น 1:2:1

แคทรียา ใจมูล (2550, น. 14) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การเรียนที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นกลุ่มคละกันในระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ระดับสูง 1 คน ระดับปานกลาง 2 คน และระดับอ่อน 1 คน จุดประสงค์หลัก คือ ช่วยให้นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2552, น. 38) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง เทคนิคแบ่งปันความสำเร็จมีการพัฒนามาจากเทคนิคการจัดทีมแข่งขัน (TGT)

แต่จะเป็นการร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองในเรื่องที่ผู้สอนกำหนด ซึ่งจะมีการช่วยเหลือแนะนำความรู้ให้แก่กัน มีการทดสอบความรู้เป็นรายบุคคลแทนการแข่งขัน และรวมคะแนนเป็นกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะนักการศึกษาที่คิดเทคนิค STAD คือสลาวิน (Slavin)

จากความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ดังกล่าวแล้วนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการเรียนที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนที่ได้แบ่งกลุ่มคละความสามารถกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยมีผลคะแนนจากการทดสอบหลังการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของสมาชิกแต่ละคนมาเป็นคะแนนของกลุ่ม โดยเปรียบเทียบกับคะแนนที่กำหนดแล้วเกิดคะแนนพัฒนาการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานที่เป็นกลุ่มจนสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้

2.3.6 รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Team Achievement Divisions)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546, น. 170-175) กล่าวถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ว่ามีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. การเสนอเนื้อหาผู้สอนทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้วและนำเสนอเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอดใหม่

2. การทำงานเป็นทีมหรือกลุ่มผู้สอนจัดผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันจัดให้คละกันและชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มที่จะต้องช่วยและร่วมกันเรียนรู้ เพราะผลการเรียนของสมาชิกแต่ละคนส่งผลต่อผลรวมของกลุ่ม

3. การทดสอบย่อยสมาชิกหรือผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบย่อยเป็นรายบุคคลหลังจากเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแล้ว

4. คะแนนพัฒนาการของผู้เรียนเป็นคะแนนการพัฒนาหรือความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนซึ่งผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันกำหนดคะแนนการพัฒนาเป็นเกณฑ์ขึ้นมาก็ได้

5. การรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียงทีมเป็นการประกาศผลงานทีม เพื่อรับรองและยกย่องชมเชยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปิดประกาศให้รางวัลประกาศเสียงตามสาย เป็นต้น

2.3.7 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการสอนแบบร่วมมือ Slavin (1990, pp.56-60) ได้พัฒนาขึ้นซึ่งมีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียน (Class Presentation) เป็นการนำเสนอความคิดรวบยอดใหม่หรือบทเรียนใหม่ โดยส่วนมากแล้วจะเป็นวิธีการสอนโดยตรงของผู้สอนด้วยการบรรยายการอภิปรายในการนำเสนอความคิดรวบยอดหรือบทเรียน

2. การจัดกลุ่ม (Teams) จะจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 4-5 คน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะแบ่งแบบคละความสามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อร่วมกันศึกษาเนื้อหาและปฏิบัติตามกติกา การเรียนรู้แบบร่วมมือในบทบาทต่าง ๆ เช่น เป็นผู้หาคำตอบเป็นผู้สนับสนุนและเป็นผู้จดบันทึก การแบ่งกลุ่มลักษณะนี้จุดประสงค์หลัก เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียนซึ่งสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

มีการช่วยเหลือกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่มมีการนับถือตนเองและยอมรับต่อกัน ซึ่งทำได้ดังนี้

2.1 จัดลำดับนักเรียนในชั้นจากเก่งที่สุดไปหาอ่อนที่สุด โดยยึดตามผลการเรียนผ่านมา ซึ่งอาจจะเป็นคะแนนจากการทดสอบเกรดหรือการพิจารณาทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.2 หาจำนวนกลุ่มทั้งหมดว่ามีกี่กลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 5 คน ฉะนั้นทั้งหมดมีกี่กลุ่มหาได้จากการหารจำนวนนักเรียนทั้งหมดด้วย ถ้าหารไม่ลงตัวอนุโลมให้บางกลุ่มมีสมาชิก 6 คน ผลหารก็คือจำนวนกลุ่มทั้งหมด

2.3 กำหนดนักเรียนเข้ากลุ่มแต่ละกลุ่มต้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน และระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยของทุกคนจะต้องใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจทำได้ดังนี้ กำหนดจำนวนนักเรียนทั้งหมด 50 คน และจัดแบ่งออกเป็น 10 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มจะต้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีระดับผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 2 : 2 : 1 และระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยของทุกกลุ่มจะต้องใกล้เคียงกัน วิธีการจัดกลุ่มทำได้โดยเริ่มจากการเรียงลำดับนักเรียนจากผู้ที่มีผลการเรียนสูงสุด ไปยังผู้ที่มีผลการเรียนต่ำสุด จากนั้นกำหนดชื่อกลุ่มเป็นตัวอักษร A ถึง J แล้วจัดนักเรียนเข้ากลุ่มในลักษณะ ไล่ตามลำดับและย้อนกลับ โดยให้นักเรียนคนที่ 1 ถึงคนที่ 5 ซึ่งมีผลการเรียนดีที่สุดอยู่ในกลุ่ม A ต่อด้วยนักเรียนคนที่ 6 ถึง 10 อยู่ในกลุ่ม B ไล่ไปเรื่อย ๆ จนถึงนักเรียนคนที่ 50 อยู่ในกลุ่ม J ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าได้ประยุกต์ในการจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม

3. การทดสอบ (Quizs) หลังจากที่ผู้สอนได้เสนอบทเรียนไปแล้ว 1-2 ชั่วโมง จะมีการทดสอบผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยไม่เปิดโอกาสให้ปรึกษากันในระหว่างทำการทดสอบ เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมาแล้ว ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจึงต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเอง ในการรับความรู้จากผู้สอน และเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD Slavin (1995, pp. 59-63) ได้เสนอขั้นตอนในการเรียนรู้เพื่อสามารถนำไปสู่การทดสอบผลของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

3.1 ขั้นการสอน (Teaching) ใช้เวลาประมาณ 25 นาที ในการสอนเนื้อหาเรื่องหนึ่ง โดยดำเนินตามแผนการจัดการเรียนรู้และในการนำเสนอบทเรียนของครูการพัฒนาและการฝึก โดยให้แนวปฏิบัติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ การนำเข้าสู่บทเรียน (Opening) เป็นการเร้าความสนใจของผู้เรียนให้อยากรู้ อยากเห็น ครูควรบอกให้ผู้เรียนทราบว่าจะเรียนอะไร มีความสำคัญอย่างไร กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน ด้วยการสาธิตหรือยกปัญหาและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น นอกจากนั้นครูควรทบทวนสั้น ๆ เกี่ยวกับความรู้เดิม

3.2 ขั้นการเรียนเป็นกลุ่ม (Team Study) หลังจากที่ครูนำเสนอบทเรียนแล้ว นักเรียนจะได้ลงมือฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยศึกษาใบงานร่วมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มเอกสารในขั้นตอนนี้ คือ ใบงานและกระดาษคำตอบ ซึ่งสมาชิกในกลุ่มจะต้องร่วมกันคิดและช่วยกันทำงานในวันแรกของการเรียนครูจะต้องอธิบายถึงความหมายของการทำงานกลุ่มและเทคนิค STAD การเรียนเป็นกลุ่มดังนี้

3.2.1 นักเรียนทุกคนต้องรับผิดชอบในการทำให้เพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เข้าใจในเนื้อหาการเรียนอย่างกระจ่างชัด

3.2.2 นักเรียนทุกคนจะเสร็จสิ้นงานที่ได้รับมอบหมายใต้ก็ต่อเมื่อ สมาชิกทุกคนในกลุ่มเรียนรู้เนื้อหานั้น ๆ กระจ่างชัดแล้ว

3.2.3 นักเรียนควรขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มก่อนจะถามครู

3.2.4 นักเรียนในกลุ่มปรึกษาพูดคุยกันเบา ๆ นอกจากนี้ควรกระตุ้นให้นักเรียนทราบกฎบางอย่าง เช่น

1) ให้สมาชิกเลื่อนโต๊ะเข้ามาใกล้กัน

2) แนะนำนักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานเป็นคู่หากมีคนที่ไม่เข้าใจคำถามหรือทำไม่ได้สมาชิกในกลุ่มต้องรับผิดชอบในการอธิบายให้เข้าใจ

3) ต้องแน่ใจว่านักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบงานจริง ๆ ขณะที่นักเรียนทำงานกันเป็นกลุ่ม ครูผู้สอนควรเดินดูให้ทั่วให้คำชมเชยกับกลุ่มที่ทำได้ดีและสังเกตว่าสมาชิกในกลุ่มทำอย่างไรบ้าง

4) หากผู้เรียนมีคำถามให้ถามเพื่อนสมาชิกในกลุ่มก่อนที่จะถามครู

5) ขณะที่นักเรียนร่วมกันทำงานในกลุ่มครูผู้สอนควรเดินดูให้ทั่วทั้งห้อง ให้คำชมเชยกับกลุ่มที่ทำได้ดี และนั่งดูว่าสมาชิกในกลุ่มทำอย่างไรบ้าง

4. คะแนนพัฒนาการรายบุคคล (Individual Improvement Scores) แนวคิดหลักของการให้คะแนนแบบนี้ก็เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนบรรลุวัตถุประสงค์ นักเรียนแต่ละคนจะมีคะแนนพื้นฐาน ซึ่งคิดมาจากคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนซึ่งสามารถหาได้จาก

4.1 ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากข้อทดสอบของผู้สอน

4.2 ผู้สอนและผู้เรียนอาจร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน

4.3 ทีมจัดทำคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนและกลุ่ม

5. การตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม (Team Recognition) การที่กลุ่มได้รับรางวัลก็ต่อเมื่อกลุ่มนั้นได้รับความสำเร็จเหนือกลุ่มอื่นซึ่งจะตัดสินด้วยคะแนนที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแล้วคิดเป็นคะแนนพัฒนานำมาเฉลี่ยเป็นคะแนนของกลุ่ม

จากหลักการและแนวคิดของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และการแสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างแท้จริงเพราะคือการเรียนที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนเป็นกลุ่มคละกันตามระดับความสามารถทางการเรียน คือ ระดับเก่ง 2 คน ระดับปานกลาง 2 คน และระดับอ่อน 2 คน ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน คือ ขั้นนำเสนอต่อขั้นเรียน ขั้นการเรียนเป็นกลุ่ม ขั้นการทดสอบ ชั้นประเมินผลคะแนนแบบทดสอบ และขั้นตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

กระบวนการเรียนรู้และบทบาทของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถนำมาใช้กับการเรียนทุกวิชา ทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในด้านการเรียนรู้ การคิดแบบหลากหลาย การปฏิบัติภารกิจที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรมจริยธรรมการสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียนทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกันและร่วมมือภายในกลุ่ม ซึ่งการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนมีบทบาทและผู้สอนมีบทบาทในการจัดกิจกรรม (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2553, น. 10-15)

2.3.8 บทบาทของครู มีหน้าที่ดังนี้

2.3.8.1 กำหนดขนาดของกลุ่มโดยปกติประมาณ 5-6 คนต่อกลุ่ม และลักษณะของกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่คละความสามารถ มีทั้งเก่ง ปาน กลาง และอ่อน

2.3.8.2 ดูแลการจัดการที่นั่งของสมาชิกให้ร่วมงานกันอย่างสะดวกและง่ายต่อการสังเกตและติดตามความก้าวหน้าของกลุ่ม

2.3.8.3 ชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนเข้าใจวิธีการกฎเกณฑ์ในการทำงาน

2.3.8.4 สร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม

2.3.8.5 เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มและคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มและสมาชิก

2.3.8.6 ยกย่องเมื่อนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้รางวัลคำชมเชยในลักษณะกลุ่ม

2.3.8.7 กำหนดผู้เรียนว่าควรทำงานร่วมกันแบบกลุ่มนานเพียงใด

2.3.9 วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือนี้มีวัตถุประสงค์หลายประการดังนี้ Slavin (1990)

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาได้ตามศักยภาพของตนเอง
2. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งผู้เรียนและผู้เรียนด้วยกัน
3. เพื่อเกิดการร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างเพื่อนด้วยกันในกลุ่ม
4. เพื่อเกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเนื้อหา นำเสนอบทเรียนเรื่องที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อาจใช้การสาธิตประกอบการบรรยายการใช้วีดีทัศน์หรือแม้แต่การลงมือปฏิบัติตามหนังสือเรียนใบความรู้หรือ ใบงาน /แบบทดสอบย่อย
2. ขั้นจัดกลุ่ม ผู้สอนจัดกลุ่มผู้เรียนให้คละระดับความสามารถ วัดได้จากผลการเรียนที่ผ่านมา กลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน ประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ตามอัตราส่วน 2:2:1 หรือ 2:2:2
3. ขั้นเรียนรู้ ผู้สอนแนะนำวิธีการเรียนรู้วางแผนการเรียนรู้ โดยแบ่งภาระหน้าที่กันสมาชิกในกลุ่มศึกษาเนื้อหาสาระและทำกิจกรรมตามใบงานที่ผู้สอนกำหนด
4. ขั้นประเมินผล ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบย่อยเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้จากเนื้อหาสาระของผู้สอน ผู้เรียนร่วมกันตรวจผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคนและกลุ่มไปเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพ

5. ขั้นการรับรองผลงานและเผยแพร่ชื่อเสียง เป็นการประกาศผลงานของทีมว่าแต่ละทีมอยู่ในระดับคุณภาพใด รับรองยกย่องชมเชย เช่น ให้รางวัลหรือปิดประกาศหน้าขั้นเรียน

2.3.10 ข้อดีและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือนั้นมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้จากความร่วมมือกันของสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรูปแบบร่วมมือไว้ดังนี้

ทิศนา แขมมณี (2545, น.101-102) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า

1. มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater Efforts to Achieve) การ เรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผลงานมากขึ้น การเรียนรู้จึงมีความคงทนมากขึ้น (Long-term Retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น

2. มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (More Positive Relationship. Among Students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจนักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม

3. มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater Psychological Health) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่น ในตนเองมากขึ้น นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม และความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่าง ๆ

อุไรรัตน์ ธุระสุข (2550, น. 26) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการจัดการเรียนรูปแบบร่วมมือว่า

1. ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือหรือแลกเปลี่ยนและให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผยสมาชิกในกลุ่มทุกคน กล้าถามคำถามที่ตนไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้นำไปสู่การอภิปรายซักถามทั้งภายในชั้นและนอกชั้นเรียน อันนำไปสู่การเรียนรู้แบบไร้พรมแดน

2. ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มย่อยการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดคุย อภิปรายซักถามจนเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน คนที่เรียนเก่งสามารถช่วยเหลือคนที่เรียนอ่อนกว่าให้ตามเพื่อนทัน

3. ช่วยลดปัญหาความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน ผู้เรียนจะให้กำลังใจยอมรับและร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะรับผิดชอบในความสำเร็จของกลุ่มจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันพัฒนาเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม

4. ช่วยกระชับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของทั้งห้องเรียน เมื่อผู้เรียนเก่งจะช่วยเหลือผู้เรียนอ่อน เขาจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดของสิ่งที่กำลังเรียนได้ชัดเจนขึ้น ขณะที่ผู้เรียนอ่อนสามารถเรียนรู้จากเพื่อนที่ใช้ภาษาใกล้เคียงกันได้ง่ายกว่าการเรียนกับครู

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าทำงานและการแก้ปัญหาด้วยตนเองและมีอิสระที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. ผู้เรียนที่มีประสบการณ์ในการเรียนรู้แบบร่วมมือจะมีทักษะในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นผู้นำการแก้ปัญหาการมีมนุษย์สัมพันธ์และสื่อสารความหมาย

7. การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยผู้เรียนให้ออกไปใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง ซึ่งเป็นโลกที่ต้องอาศัยความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

สมจิตร หงส์สา (2551, น. 27) ได้กล่าวถึงข้อดีของการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความเอาใจใส่รับผิดชอบตัวเองและกลุ่มร่วมกับสมาชิกอื่น
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันได้เรียนรู้ร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำ
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรง
5. ผู้เรียนมีความตื่นเต้นสนุกสนานกับการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน และแบ่งกลุ่มคละความสามารถกันกลุ่มละประมาณไม่เกิน 6 คน คือ นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน จนเกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนการรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่กลุ่มได้รับมอบหมายจนเกิดความสำเร็จซึ่งถือเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารช่วยเหลือและมีรางวัลเป็นแรงจูงใจจนประสบความสำเร็จ ซึ่งกิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมเนื้อหานำเสนอบทเรียน ขั้นจัด กลุ่มขั้นเรียนรู้ ขั้นประเมินผลคะแนนแบบทดสอบ และขั้นรับรองผลงานตระหนักถึงความสำเร็จของกลุ่ม

2.4 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2547) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของสื่อ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของสื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำสื่อจะพึงพอใจว่าหากสื่อมีประสิทธิภาพระดับนั้นแล้วสื่อนั้นก็มีคุณค่าที่จะนำไปสอนกับนักเรียนให้เกิดสัมฤทธิ์สูงสุด เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดเดาว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

1. ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) ของผู้เรียน ได้แก่ การประกอบกิจกรรมกลุ่ม งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

2. ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) โดยพิจารณาจากการทดสอบหลังเรียน หรือการสอบไล่

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้และสื่อประสมแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัด กิจกรรม หรืองาน ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และข้อสอบปลายภาคเรียนหรือสอบไล่ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 การที่กำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณา

ตามความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ อาจตั้งไว้ให้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75 เป็นต้น

ธัญญาดล อุปชิตกุล (2559, น. 25) การหาประสิทธิภาพของสื่อประสมเป็นกระบวนการตรวจสอบว่าสื่อประสมที่จะนำไปใช้จริงมีประสิทธิภาพเพียงใด ผู้สอนพอใจเพียงใด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งก็คือเกณฑ์การหาประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนประเมินจากพฤติกรรมต่อเนื่องหรือกระบวนการ (E_1) ต่อการประเมินผลลัพธ์หรือการทดสอบหลังเรียน (E_2) เกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพของสื่อประสมจะนิยมตั้งเป็นตัวเลข ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชาและเนื้อหาที่นำไปสร้างสื่อประสมนั้น ถ้าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก วัดทักษะหรือเจตคติก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 หรือ 80/80 หรือ 85/85 สำหรับวิชาที่มีเนื้อหาง่าย วัดความรู้ ความจำ ก็อาจตั้งเกณฑ์ไว้ 90/90 สื่อประสมต้องได้รับการทดลองใช้ตามขั้นตอน เมื่อทราบค่าประสิทธิภาพที่ผ่านการทดลองแล้ว ที่มีการปรับปรุงและพัฒนาให้ได้ประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น. 153-156) ได้กล่าวว่า การพัฒนาสื่อการสอนหรือวิธีสอนหรือนวัตกรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการทดลองใช้ และหาประสิทธิภาพของสิ่งพัฒนาเพื่อจะมั่นใจในการนำไปใช้ต่อไป การหาประสิทธิภาพนิยมใช้ เกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีวิธีการ 2 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 พิจารณาจำนวนผู้เรียน (ร้อยละ 80) สามารถบรรลุผล ในระดับสูง (ร้อยละ 80) ในกรณีนี้เป็นนวัตกรรมสั้น ๆ ใช้เวลาน้อย เนื้อหาที่สอนมีเรื่องเดียว เช่น การสอน 1 บทใช้เวลา 1 ชั่วโมง เป็นต้น เกณฑ์ 80/80 หมายถึง มีคะแนนไม่ต่ำกว่า 80% ของผู้เรียน ที่ทำได้ไม่ต่ำกว่า 80% ของคะแนนเต็ม

แนวทางที่ 2 พิจารณาจากผลระหว่างดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดดำเนินการ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง (เช่นร้อยละ 80%) ในกรณีนี้ใช้การสอนหลายครั้งมีเนื้อหาสาระมาก เช่น สอน 3 บท ขึ้นไป มีการวัดผลระหว่างเรียน (Formative) หลายครั้ง เกณฑ์ 80/80 มีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก เป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

80 ตัวหลัง เป็นประสิทธิภาพของผลโดยรวม (E_2)

ประสิทธิภาพจึงเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ยเมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม ซึ่งต้องมีค่าสูงถึงจะชี้ถึงประสิทธิภาพได้กรณีนี้ใช้ร้อยละ 80

80 ตัวแรก ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของกระบวนการ เกิดจากการนำ คะแนนที่สอบได้ระหว่างดำเนินการ (นั่นคือ ระหว่างเรียน หรือระหว่างการทดลอง) มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบเป็นร้อยละซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

80 ตัวหลัง ซึ่งเป็นประสิทธิภาพของผลโดยรวม เกิดจากการนำคะแนนจากการวัดโดยรวมเมื่อสิ้นสุดการสอนหรือสิ้นสุดการทดลอง มาหาค่าเฉลี่ยแล้ว เทียบเป็นร้อยละซึ่งต้องได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

จากข้อความข้างต้นเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงคุณภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เรื่อง ลักษณะทางกายภาพในภูมิภาคต่าง ๆ สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นโดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำใบงาน และประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป โดยมีอัตราส่วนเท่ากับ 60:40

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งคำนวณจากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

2.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

2.5.1 ความหมายของความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดระดับสูงที่มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, น. 13) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการไตร่ตรอง ใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้โดยคิดพิจารณาอย่างรอบคอบใคร่ครวญในเหตุและผล แยกแยะพิจารณาไตร่ตรองเพื่อความถูกต้องแจ้งชัดเจน มิใช่พิจารณาเพียงแต่การวิเคราะห์โดยแยกแยะความสำคัญความสัมพันธ์และหลักการด้านเดียว แต่จะต้องพิจารณาทุกด้านอย่างลึกซึ้ง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2553, น. 2) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แจกแจงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งและหาความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

วัชรา เล่าเรียนดี และคณะ (2560) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่าหมายถึง การแสดงออกด้วยคำพูดหรือพฤติกรรมการปฏิบัติที่บอกถึงความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียด สามารถอธิบายเหตุผล ระบุปัญหา ระบุความเชื่อมโยง สามารถจำแนกส่วนประกอบต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและประเมินผลหรือเพื่อสรุปอย่างเหมาะสม

Good (1973, อ้างถึงใน วิมล ทองผิว, 2556, น. 47) ให้นิยามของทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิงเพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล และ จุฑามาศ เจริญธรรม (2549, น. 35) นิยามทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดอย่างละเอียดรอบคอบ มีการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบ หาความสัมพันธ์ที่สมเหตุสมผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น การทำเช่นนี้จะช่วยให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินหรือตัดสินใจตามความเหมาะสม

2.5.2 องค์ประกอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อให้การคิดวิเคราะห์และมีประสิทธิภาพและถูกต้องมากที่สุดจะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ดังนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2551, น. 53-55) กล่าวถึง องค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การพิจารณาหรือจำแนกแยกแยะสิ่งที่กำหนดมาให้ ว่าชิ้นใด ส่วนใด เรื่องใด เหตุการณ์ใด ตอนใด อะไรสำคัญที่สุด จำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นว้าว่าความสัมพันธ์ย่อย ๆ ของเรื่องราวหรือการกระทำต่าง ๆ เกี่ยวข้องกันอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การค้นหาโครงสร้างและระบบของวัตถุสิ่งของเรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นรวมกันจนดำรงสภาพเช่นนั้นอยู่ได้ เนื่องด้วยอะไร โดยยึดอะไรเป็นหลัก มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง มีเทคนิคอย่างไร

สุวิทย์ มูลคำ (2558, น. 53) กล่าวถึง องค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. การคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบเป็นความสามารถในการแยกแยะค้นหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งหรือเรื่องราวต่าง ๆ วิเคราะห์ส่วนประกอบของเหตุการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่าง คำถาม เช่น อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดไข้หวัดนกในประเทศไทย

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยระบุความสัมพันธ์ระหว่างความคิดความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่าง ระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ในเรื่องนั้นว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด

Bloom (1961, อ้างถึงใน ทิศนา แขมมณี และคณะ, 2544, น. 18-19) ได้กล่าวถึงความสามารถในการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะ 3 ด้าน ได้แก่

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Element) ซึ่งเป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่าสิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด

1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้น จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นข้อความชนิดใด ต้นผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือเป็นสัตว์

1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยว่าสิ่งใดเป็นสิ่งสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ และเป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อย เช่น สาระสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร ควรตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอะไร การปฏิบัติเช่นนั้นเพื่ออะไร สิ่งใดมีบทบาทสำคัญมากที่สุดจากสถานการณ์นี้

1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งหาสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ เช่น ภาพนี้หมายถึงใคร ข้อความนี้หมายถึงใครหรือสถานการณ์ใด เรื่องนี้ควรยกย่องหรือตำนิใคร เรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไร ผู้เขียนมีความเชื่ออย่างไร

2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) ซึ่งเป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกัน ได้แก่

2.1 วิเคราะห์ชนิดความสัมพันธ์ และพิจารณาว่าสิ่งใดสอดคล้องกัน หรือไม่สอดคล้องกัน สิ่งใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น ข้อความใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร คำกล่าวใดสรุปผิด สองสิ่งนี้เหมือนกันอย่างไรหรือแตกต่างกันอย่างไร

2.2 วิเคราะห์ขนาดของความสัมพันธ์ เช่น สิ่งใดเกี่ยวข้องมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องน้อยที่สุด เรียงลำดับมากน้อยของสิ่งของต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (เรียงลำดับความรุนแรง) สิ่งใดสัมพันธ์กับเหตุการณ์

2.3 วิเคราะห์ขั้นตอนความสำคัญ เช่น เมื่อเกิดสิ่งนี้แล้วเกิดผลลัพธ์อะไรตามมาตามลำดับ การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร (วงจรผีเสื้อ)

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์แบบวิธีการ เช่น การกระทำแบบนี้เพื่ออะไรการทำบุญตักบาตร (สุขใจ) เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างไร ออกกำลังกายทุกวัน (แข็งแรง) ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไรมีจุดมุ่งหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล เช่น สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้ หากไม่ทำเช่นนี้ผลจะเป็นอย่างไร ข้อความใดเป็นเหตุเป็นผลแก่กันหรือขัดแย้งกัน หากทำอย่างนี้ผลจะเป็นเช่นไร

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น บินเร็วเหมือนนกชื้อคู่กับส้อม ตะปูจะคู่กับอะไร ควายอยู่ในนา ปลาอยู่ในน้ำ ระบอบประชาธิปไตยเหมือนกับการทำงานของอวัยวะในร่างกาย

3. การคิดวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organizational Principles) หมายถึง การค้นหาโครงสร้างระบบเรื่องราวสิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้นเนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไร หรือยึดถือคติใด มีสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการเป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่าสำคัญที่สุด การวิเคราะห์เชิงหลักการได้ดีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์จะทำให้สามารถสรุปเป็นหลักการได้ ประกอบด้วย การวิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร ส่วนประกอบของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง การวิเคราะห์หลักการเป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้ หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไร

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น การวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร (เชิญชวน โฆษณาชวนเชื่อ) ส่วนประกอบสำคัญของสิ่งนี้มีอะไรบ้าง

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของสิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้ เช่น หลักการของเรื่องนี้มีว่าอย่างไร เหตุใดความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงไม่มีทีท่าว่าจะยุติลงได้ หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไร

จากการทบทวนองค์ประกอบของทักษะการคิดวิเคราะห์ข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ได้ว่า องค์ประกอบของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการระบุข้อมูลสำคัญ การจำแนกว่าสิ่งใดสำคัญหรือไม่สำคัญ เป็นการหาองค์ประกอบต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการค้นหาเชื่อมโยงเหตุผล ความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกัน และเกี่ยวข้องอย่างไร

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการ

2.6 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

2.6.1 ความหมาย

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.6.2 ตัวชี้วัด

ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และ สังคม

2.6.3 พฤติกรรมบ่งชี้

2.6.3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.6.3.2 ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

2.6.4 การวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

2.6.4.1 ความเป็นมาของการวัดคุณลักษณะนิสัยด้วยแบบวัดเชิงสถานการณ์

ปีพุทธศักราชการ 2528 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน) มีโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศภายใต้การกำกับดูแลของ ดร.กมล ภู่ประเสริฐ เป็นผู้อำนวยการกองวิชาการ เมื่อสามสิบกว่าปีก่อน ผู้เขียนมีโอกาสเข้ามาเป็นคณะทำงานโครงการนี้มีการประชุมหารือถึงปัญหาการวัดลักษณะนิสัยเป็นส่วนหนึ่งของการวัดจิตพิสัย (Affective domain) ดร.วัลลภ กันทรัพย์ เป็นบุคคลหนึ่งที่เห็นด้วยกับการนำแนวคิดแบบวัดเชิงสถานการณ์อิงระดับพัฒนาการจิตพิสัยของแครธโวลและคณะ (Krathwohl et al. 1964) ที่มีการให้คะแนน หลายค่า มีคนถามท่านว่าเป็นการวัดโดยการทำข้อสอบวัดสถานการณ์ นักเรียนที่ได้ระดับคะแนนสูง จะตีความว่านักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยดีได้หรือไม่ คำตอบของท่านว่า กลุ่มเป้าหมายในการวัดเป็นกลุ่มใหญ่ระดับจังหวัด ระดับเขต ระดับประเทศที่ไม่สามารถวัดพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยแบบสังเกตได้แต่ต้องทำการวัดด้วยแบบวัดเชิงสถานการณ์แม้มีจุดอ่อน แต่ก็สะท้อนได้ว่า นักเรียนมีเหตุผลมีความเห็นต่อการกระทำที่เป็น

คุณลักษณะนิสัย และดีกว่าที่จะวัดแต่ผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้อย่างเดียว โดยละเลย การวัดในด้านคุณลักษณะนิสัย แบบวัดเชิงสถานการณ์ (Situation test) เพื่อการวัดคุณลักษณะนิสัย จึงเริ่มต้นจากสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพนักเรียนระดับประเทศจำนวนสามแสนกว่าคน เริ่มตั้งแต่ ปีการศึกษา 2528 ต่อเนื่องมาทุกปีจนถึงปีการศึกษา 2535 การประเมินคุณภาพระดับชาติทั่วประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว ได้จากการวัดพฤติกรรม 3 ด้าน คือ การวัดความรู้การวัดคุณลักษณะนิสัย และการวัดภาคปฏิบัติ การวัดความรู้ในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ด้วยข้อสอบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่มีการให้คะแนน ระบบ 0-1 การวัดคุณลักษณะนิสัยด้วยแบบวัดเชิงสถานการณ์ 4 ตัวเลือกที่มีการให้คะแนนระบบหลายค่า (คะแนน 1 ถึง 4) และการวัดภาคปฏิบัติที่ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกลุ่มคณิตศาสตร์ภาษาไทยและกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ในบทความนี้จะกล่าวถึง การวัดคุณลักษณะนิสัย

2.6.4.2 องค์ประกอบของคุณลักษณะนิสัย

คุณลักษณะนิสัยเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการศึกษา เนื่องจากเป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของบุคคล เป็นตัวกำหนดการแสดงออกว่าควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่าง ๆ และช่วยประเมินการปฏิบัติของตัวเราและบุคคลอื่น บุคคลจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ หรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่า เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร ฉะนั้น ผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือ ผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากและประเภทหลังน้อย ลักษณะทางคุณธรรม และจริยธรรมของบุคคล สรุปได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสังคมของตนเองนั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดดีควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลวควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใดเป็นกฎระเบียบข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติทางสังคม และศาสนาที่เด็กต้องการเรียนรู้ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม วิธีการวัดความรู้เชิงจริยธรรม ได้แก่ การซักถาม การให้ทำแบบทดสอบ 2) ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด สอดคล้องกับค่านิยมหรือแตกต่างไปก็ได้ ทัศนคติเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างขวางกว่า | 13 Journal of Social Sciences in Measurement Evaluation Statistics and Research Volume 3, Number 1 (January-June 2022) แบบวัดเชิงสถานการณ์ : ประยุกต์ใช้วัดคุณลักษณะนิสัย ความรู้เชิงจริยธรรมเพราะรวมเอาความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ ไว้ด้วย วิธีการวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ได้แก่ การซักถาม การให้ทำแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 3) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งในสถานการณ์นั้น ๆ เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งการกระทำบางอย่างอาจขัดกับความรู้สึกของบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นกับเหตุผลและสถานการณ์เป็นสำคัญ วิธีการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมได้แก่การซักถาม การให้ทำแบบวัดเชิงสถานการณ์ 4) พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงถึงพฤติกรรม

ที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม ซื่อตรง ซื่อสัตย์ไม่เอารัด เอาเปรียบผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น และในทางตรงข้ามเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับควรงดเว้น วิธีการวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ได้แก่ การสังเกต จากการแบ่งองค์ประกอบด้านจริยธรรมทั้งสี่ประการจะเห็นได้ว่า การใช้แบบวัดเชิงสถานการณ์ (situation test) ในการวัดคุณลักษณะนิสัย จึงเป็นการวัดด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม หรือเหตุผลเชิงคุณลกษณะนิสัย

2.6.4.3 ระดับการพัฒนาคุณลักษณะนิสัย

ลำดับมโนภาพของการเกิดความรู้สึกหรือคุณลักษณะ (Characteristics) เป็น 5 ขั้น ตั้งแต่ขั้นความรู้สึกที่มีความเข้มน้อยไปสู่ความเข้มมากจนยึดติดเป็นลักษณะนิสัยที่มีคุณธรรมและจริยธรรมของคน มีรายละเอียด ดังนี้ แครธโวลและคณะ (Krathwohl et al., 1964)

1) ขั้นรับรู้ (Receiving) จัดเป็นพัฒนาการขั้นแรกที่สุดในด้านนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งเร้าที่มีปรากฏหรือมากระทบต่อประสาทสัมผัสของเขา เขาจะเริ่มมีความตั้งใจรับรู้สิ่งเร้าที่แน่นอนเฉพาะอย่างซึ่งอาจจะแบ่งย่อยออกเป็นขั้นย่อย คือ ขั้นรู้ตัว ได้แก่ การสังเกตรับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่มากระทบ เช่น รับรู้ความแตกต่างของ รูป กลิ่น รส ภาพ เสียง เหตุการณ์ต่าง ๆ ขั้นตั้งใจรับ ได้แก่ การมีความตั้งใจฝักใฝ่ต่อสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง เริ่มสะสมความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งเร้าเฉพาะ อย่างนั้นแล้วนำมารวมกัน หรือยอมรับเพื่อปฏิบัติและขั้นย่อยสุดท้าย คือ ขั้นการเลือกสรรสิ่งที่รับมา ได้แก่ การเลือกรับเฉพาะอย่าง สนใจอ่านเฉพาะเรื่องหรือเลือกตอบคำถามเฉพาะบางคำถาม เป็นต้น

2) ขั้นตอบสนอง (Responding) เป็นพัฒนาการขั้นสูงขึ้นมาอีกขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้บุคคลจะไม่เพียงรับรู้สิ่งเร้าเฉย ๆ แต่จะเริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นในลักษณะ 3 ขั้นย่อย คือ ขั้นเต็มใจตอบสนอง เป็นการยินยอม ปฏิบัติตามหลักการ หรือกฎเกณฑ์ที่ได้รับรู้มา เป็นการยอมรับในสิ่งที่เขารับรู้มา ขั้นตั้งใจตอบสนอง ขั้นนี้บุคคลจะเริ่มอาสาที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการกับผู้อื่น และอาจมีการพยายามหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติในสิ่งที่ขัดกับสิ่งที่เขารับรู้มา ต่อไปคือ ขั้นพอใจตอบสนอง บุคคลจะเกิดความพอใจหรือไม่พอใจต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่น ที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสิ่งที่รับรู้มาเป็นการเลือกสรรแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้า

3) ขั้นเห็นคุณค่า (Valuing) บุคคลจะเริ่มเห็นประโยชน์ของสิ่งที่รับรู้และสิ่งที่ตอบสนองแล้วเขาจะเริ่มยอมรับว่าสิ่งที่ได้รับมาว่าสิ่งใดมีค่ามีความหมายต่อเขา และสิ่งใดไม่มีค่าไม่มีความหมายต่อเขาจะแสดงออกด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนการพัฒนาย่อย คือ การยอมรับค่านิยม ได้แก่ พยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเร้านั้น ๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้า การแสดงความนิยมในค่านิยม ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือสนับสนุน ร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย และการเข้าร่วมงาน ได้แก่ การเข้าไปร่วมงาน เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เขาเห็นคุณค่า และปฏิเสธคัดค้านโต้แย้ง ขัดขวาง การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

4) ขั้นจัดระบบ (Organization) เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับ และจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่าง พร้อม ๆ กัน พยายามจัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น แล้วปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่เขายอมรับนั้น ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นย่อย 2 ขั้น คือ

ขั้นสร้างความเข้าใจในค่านิยม เขาจะแสดงออกโดยการเข้าร่วมกลุ่มอภิปราย ร่วมสร้างแนวคิดเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ และ ขั้นสร้างระบบค่านิยม เขาจะพยายามชั่งน้ำหนักค่านิยมต่าง ๆ ที่เขายอมรับ จัดลำดับค่านิยมเหล่านั้น สร้างแผนสร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้น

5) ขั้นเกิดกิจนิสัย (Characterization) พัฒนาการขั้นจัดระบบนั้นเป็นการเริ่มต้นของการวางตัวหรือการยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะของตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบสำหรับตัวเองเข้ารูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเองแล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไป จนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติหมายความว่าเมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้า เขาก็จะแสดงออกตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นเกิดกิจนิสัยแบ่งเป็นขั้นย่อย 2 ขั้นคือ ขั้นสร้างข้อสรุป ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบจนสมบูรณ์ในตัวตามแนว หรือระบบที่ตนเองต้องการ และขั้นกิจนิสัย ได้แก่ การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับจากวงการหรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ในตัวของบุคคลแล้ว

2.6.4.4 ตัวอย่างแบบวัดเชิงสถานการณ์ตามแนวคิดเหตผลเชิงงจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ตัวอย่างที่ 5 ข้อคำถามวัดความมีวินัย ช่วงเวลาพักกลางวันใกล้เวลาเข้าเรียน ฟ้าเป็นเพื่อนสนิทได้มาชวนนันท์ไปซื้ออุปกรณ์งานกลุ่มในร้านค้าที่อยู่ห่างไกลจากอาคารเรียน และอาจทำให้เข้าห้องเรียนสายกว่าเวลาที่กำหนด นันท์จึงได้ปฏิเสธ นักเรียนคิดว่าการปฏิเสธไม่ไปกับเพื่อนของนันท์เกิดขึ้นด้วยเหตุผลใด

ก. ไม่ต้องการให้ครูมองว่าเป็นเด็กที่ขาดวินัย (เหตุผลเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ 1 คะแนน

ข. ต้องการได้คะแนนจากการเข้าเรียนตรงหน้าที่ (เหตุผลเพื่อสนองความต้องการของตน 2 คะแนน)

ค. ต้องการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ความสงบสุขจะเกิดขึ้น (เหตุผลเพื่อรักษากฎเกณฑ์ 4 คะแนน)

ง. ต้องการเข้าห้องเรียนเพื่อเป็นที่ชื่นชอบของครู (เหตุผลเพื่อต้องการการยอมรับจากผู้อื่น 3 คะแนน)

คำตอบ/(คะแนน) ก. (1 คะแนน) ข. (2 คะแนน) ค.(4 คะแนน) ง. (3 คะแนน)

2.7 ความพึงพอใจ

2.7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

คเชนพงษ์ สุมาลโรจน์ (2550, น. 19) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกภูมิใจ ประทับใจ ยินดี และเห็นด้วยกับสิ่งที่สอดคล้อง หรือตรงตามความต้องการของตนเอง ซึ่งความพึงพอใจนี้ นำมาซึ่งความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และความเข้าใจที่ดีต่อกัน เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยทำให้งานประสบความสำเร็จ

พัชรวรินทร์ เกลี้ยงนวล (2556, น. 68) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก การแสดงออกทางอารมณ์ ความสนใจ มองเห็นความสำคัญและทัศนคติของบุคคล อันเนื่องจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ การแสดงออกในลักษณะของความชอบและความพอใจ

สุดารัตน์ อะหลีแอ (2558, น. 48) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกดี ความชอบ และการให้คุณค่าของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนเตรียมความพร้อมและบรรยากาศของการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมแล้วประสบผลสำเร็จตามความต้องการของผู้เรียน

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความชอบ ความพอใจ เห็นด้วยกับสิ่งที่สอดคล้องกับการให้คุณค่าของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้พอใจหรือชอบใจหรือสนุกของนักเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ สาระหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.7.2 การวัดความพึงพอใจ

ในการจัดการเรียนการสอนนั้น สิ่งหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจบทเรียนและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ นักเรียนต้องมีความพึงพอใจในบทเรียน ดังนั้นครูจึงต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้เป็นที่น่าพึงพอใจสำหรับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสนใจและมีความต้องการเสาะแสวงหาความรู้ในเรื่องที่สอน

ประสาท อิศรปรีดา (2547, น. 300) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึง พลังที่เกิดจากพลังทางจิต ซึ่งเป็นภาวะภายในที่กระตุ้น สามารถส่งผลให้การทำกิจกรรมหรืองานนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2550, น. 252-253) ได้ศึกษาเครื่องมือการวัดความพึงพอใจตามรูปแบบของลิเคิร์ท ซึ่งมีหลักการสร้างโดยให้ผู้ตอบคำถามเลือกตัวเลือก 5 ช่วง คือระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. รวบรวมข้อความแต่ละข้อความที่มีลักษณะเจตคติแตกต่างกัน และพยายามหลีกเลี่ยงข้อความที่มี 2 ความหมาย
2. ตรวจสอบข้อความว่าข้อความนั้นเหมาะสมแก่การตอบหรือไม่ ซึ่งต้องสอดคล้องกับ 5 ช่องดังกล่าว
3. แก้ไขข้อความที่ไม่ชัดเจน หรือคลุมเครือ
4. ในการให้น้ำหนักของคะแนนความคิดเห็นนั้น ต้องให้ค่าน้ำหนักประจำของแต่ละระดับเหมือนกันทุกข้อความ แต่ละระดับความคิดเห็นมีการวัดค่าเจตคติที่ตายตัว การที่จะหาว่าบุคคลนั้นมีเจตคติหรือความพึงพอใจเป็นอย่างไรนั้น ต้องรวบรวมคะแนนของทุกหัวข้อ ถ้ารวบรวมคะแนนจากทุกหัวข้อแล้วผลของคะแนนได้สูง แสดงว่าผลของระดับเจตคติหรือความพึงพอใจนั้นเป็นไปในลักษณะคล้อยตาม แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีเจตคติหรือความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น รูปแบบการวัดความพึงพอใจตามรูปแบบของลิเคิร์ท ใช้รูปแบบการประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน
พึงพอใจมาก ให้คะแนน 4 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน
พึงพอใจน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

ค่าเฉลี่ยที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแต่ละข้อแล้วเทียบเกณฑ์การประเมิน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของ Likert ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอกค, 2546, น. 103)

4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากหลักการทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนรู้จะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ในการจัดกิจกรรมเรียนการสอน เพื่อสร้างแรงจงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงต้องคำนึงถึงผลด้านความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิดแก่ตัวผู้เรียนเอง เช่น ความรู้สึกต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น เพื่อเอาชนะความยุ่งยากต่าง ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ตลอดจนได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อการทำงาน การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนหรือบทเรียน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการประเมินผลด้านคุณภาพในลักษณะภาพรวมของบทเรียนที่ไม่ซับซ้อน ซึ่งเป็นการสอบถามความรู้สึก หรือความชอบเกี่ยวกับบทเรียนที่พัฒนาขึ้นโดยวัดจากแบบสอบถาม

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ภคนันท์ อัมพร (2564, น.149) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” ซึ่งมุ่งเน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมี ดัชนีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 84.77/85.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ (80/80) อย่างชัดเจน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา แสดงให้เห็นว่า เทคนิค STAD ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

และพัฒนาทักษะสังคมของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของภคนันท์สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของการเรียนรู้แบบร่วมมือในวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะในประเด็นที่ต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีทั้งความรู้ทางวิชาการและทักษะชีวิตในสังคมประชาธิปไตย

สุพนัฐ หัตถนิรันดร์ และอรุณ สุขกระดวง (2564, น. 89–97) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมาก โดยผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย และการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่นำเทคนิค STAD ไปใช้ในเนื้อหาทางสังคมศึกษา เช่น ด้านหน้าที่พลเมืองและประวัติศาสตร์ ซึ่งพบผลในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์หรือแนวคิดทางสังคมได้อย่างเป็นระบบ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้น

พรทิพย์ ใจกล้า (2565, น.55–63) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง หน้าที่พลเมือง โดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถแสดงเหตุผลประกอบความคิดเห็นของตนเองได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม

กิตติพงษ์ แก้วคำ (2566, น.70–78) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์และการเชื่อมโยงเหตุและผลได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น อีกทั้งยังสามารถอธิบายแนวคิดทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผล และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชนกพร ศรีสุข (2567, น.40–48) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในรายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์เพิ่มขึ้น สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในชีวิตประจำวันได้ และมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมาก ทั้งนี้ การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนมุมมองที่หลากหลายและเรียนรู้จากประสบการณ์ของเพื่อน

ณัฐพงษ์ คุณหาคุณ และบุษวรรณ แสนเปลื้อม (2569, น.45–52) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ร่วมกับกระบวนการแก้ปัญหาแบบโพลยา ในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนยังมีพฤติกรรมการทำงานร่วมกันดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และสามารถอธิบายแนวคิดของตนเองให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจได้

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Felgiansyah (2024, pp. 1–12) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิค STAD ต่อแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาศาสนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยเทคนิค STAD มีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนที่เป็นมิตร และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความพึงพอใจต่อการเรียนมากขึ้น

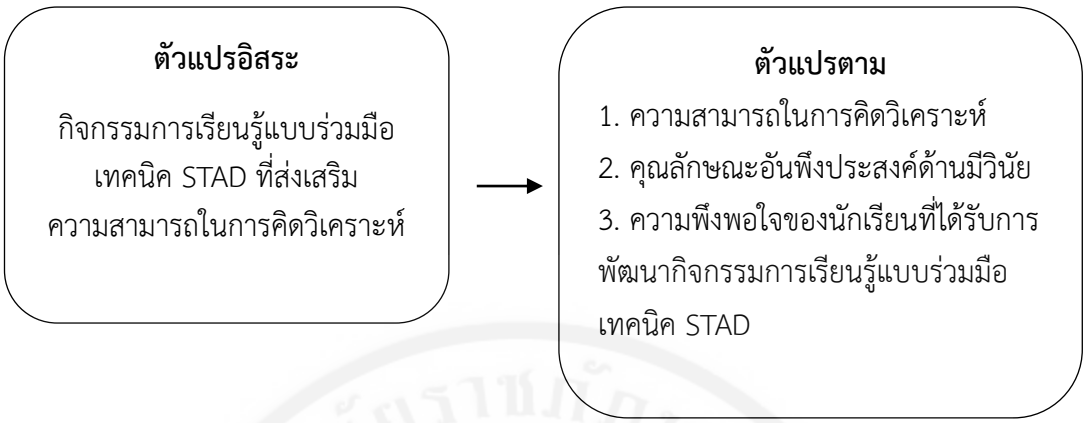
Sari (2024, pp. 441–448) ได้ศึกษาการนำเทคนิค STAD มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา โดยเน้นการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน มีความกระตือรือร้นในการเรียน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Agustyarini and Zahro (2023, pp. 1–10) ได้ศึกษาการใช้เทคนิค STAD ในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทคนิค STAD สามารถเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละรอบของการดำเนินการวิจัย นอกจากนี้ ผู้เรียนยังมีความสามารถในการทำงานร่วมกันและการสื่อสารที่ดีขึ้น จากการวิเคราะห์เชิงลึกของงานวิจัยต่างประเทศดังกล่าว สามารถสรุปแนวโน้มสำคัญได้ว่า เทคนิค STAD มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนในหลายมิติ ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา 3) ด้านแรงจูงใจและเจตคติที่ดีต่อการเรียน 4) ด้านทักษะทางสังคม เช่น การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม และ 5) ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ทั้งนี้ ความสำเร็จของการใช้เทคนิค STAD ขึ้นอยู่กับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดกลุ่มผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

Yeni (2023, pp. 150–160) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิค STAD ในโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีพัฒนาการด้านทักษะการปฏิบัติงาน รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนมากขึ้น

2.9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีจากการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งหมด 200 คน ซึ่งจัดนักเรียนแบบคละตามความสามารถ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 50 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 ห้องเรียน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1.2.1 กำหนดนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ตามจำนวนห้องเรียนที่กำหนดไว้

3.1.2.2 สุ่มนักเรียนมา 1 กลุ่ม ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวนนักเรียน 50 คน ด้วยวิธีการจับสลาก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง

3.2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยอิงเนื้อหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค สาระหน้าที่พลเมือง แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 18 ข้อ ซึ่งวัดความรู้ความจำความเข้าใจในการวิเคราะห์ การนำไปใช้และสร้างสรรค์

3.2.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ประกอบด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประเมินคุณธรรม จริยธรรมด้านความมีวินัย ใน 5 ลักษณะ คือ การประหยัดและมีความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลาและรู้จักกาลเทศะ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเคารพสิทธิผู้อื่น การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม และความซื่อสัตย์สุจริต เป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สร้างด้านละ 2 ข้อ จำนวน 10 ข้อ

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยแต่ละประเภท ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้

3.3.1.1 ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดตามลำดับ และขอบข่ายเนื้อหาสาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3.1.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา สาระสำคัญและมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด หน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.3.1.3 สร้างแผนการจัดการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน รวมเวลาทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 แผน

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
1	การปฏิบัติตนตามสถานภาพบทบาทและหน้าที่	1. อธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในสังคมได้ (K) 2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ได้ (P)	ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
		3. มีเจตคติที่ดีและมีวินัยในการประพฤติตนตามสถานภาพและบทบาทของตนในสังคมอย่างเหมาะสม (A)		
2	การปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพ	1. วิเคราะห์หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพที่พึงมีของพลเมืองได้ (K) 2. ปฏิบัติตนตามหลักการประชาธิปไตยได้ (P) 3. มีความตระหนักและมีวินัยในการใช้สิทธิและเสรีภาพของตนอย่างเหมาะสม โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น (A)	ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพในฐานะพลเมืองดี	1
3	คุณลักษณะของพลเมืองดี	1. อธิบายคุณลักษณะและความสำคัญของพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยได้ (K) 2. ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีได้ (P) 3. มีเจตคติและความมีวินัยในการดำรงตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย (A)	ส 2.1 ป.5/1 เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย	1
4	การละเมิดสิทธิเด็ก	1. อธิบายลักษณะและตัวอย่างของการละเมิดสิทธิเด็กจากสถานการณ์จริงได้ (K) 2. ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีได้ (P) 3. มีวินัยในการเคารพสิทธิของผู้อื่นและยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน (A)	ส 2.1 ป.5/2 ยกตัวอย่างและวิเคราะห์เหตุการณ์ที่ละเมิดสิทธิเด็ก	1
5	ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย	1. อธิบายสถานการณ์และปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทยได้ (K)	ส 2.1 ป.5/2 ยกตัวอย่างปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กในสังคมไทย	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
		2. ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีได้ (P) 3. มีวินัยและจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองที่เคารพสิทธิเด็ก (A)		
6	แนวทางการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	1. อธิบายแนวทางการปกป้องสิทธิเด็กทั้งในระดับบุคคลและสังคมได้ (K) 2. ปฏิบัติแนวทางการปกป้องสิทธิเด็ก (P) 3. มีวินัยในการปฏิบัติตามแนวทางการคุ้มครองสิทธิของตนเองและของผู้อื่นอย่างเหมาะสม (A)	ส 2.1 ป.5/2 เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก	1
7	การปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	1. อธิบายบทบาทขององค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิเด็กในประเทศไทยได้ (K) 2. วิเคราะห์บทบาทของหน่วยงานและบุคคล (P) 3. มีวินัยในการร่วมมือและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิของเด็กในสังคม (A)	ส 2.1 ป.5/2 เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กในสังคมไทย	1
8	การปกครองส่วนท้องถิ่น	1. อธิบายโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และประโยชน์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ (K) 2. วิเคราะห์ประโยชน์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น (P) 3. มีวินัยในการเคารพกฎ ระเบียบและปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนในชุมชนท้องถิ่น (A)	ส 2.2 ป.5/1 อธิบายโครงสร้างอำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น	1

(ต่อ)

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	มาตรฐานและตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)
9	บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น	1. อธิบายบทบาท หน้าที่ และกระบวนการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นได้ (K) 2. วิเคราะห์วิธีการเข้าดำรงตำแหน่ง (P) 3. มีวินัยในการยอมรับและเคารพบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตย (A)	ส 2.2 ป.5/2 ระบุบทบาท หน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น	1
10	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบริการสาธารณประโยชน์ในชุมชน	1. รู้ความหมายและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ./เทศบาล/อบต.) ต่อบริการสาธารณประโยชน์ได้ (K) 2. วิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการของชุมชนจากข้อมูลที่สำรวจและเสนอแนวทางปรับปรุงที่เหมาะสมได้ (P) 3. มีวินัยในการรักษาความสะอาดพื้นที่สาธารณะ (A)	ส 2.2 ป.5/3 วิเคราะห์ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1
รวม				10

3.3.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สร้างขึ้นเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมในด้านตัวชี้วัด สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผน โดยประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนในการใช้ภาษา ความครอบคลุมและถูกต้องของเนื้อหา การวัดประเมินผล ความเหมาะสมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนแล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

1) ผู้ช่วยศาสตาจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ (ปร.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา สังกัด คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวด้านวัดและประเมินผล

2) ว่าที่ร้อยตรีหญิง ชยาศิริ ทิพย์โภชนา วุฒิการศึกษา (ศษ.ม.) ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ สังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมหาสารคาม ผู้เชี่ยวด้านวัดและประเมินผล

3) นางสาวดวงพระศุกร์ ศรคุณแก้ว วุฒิการศึกษา (ค.ม.) สังคมศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4) นายธเนศ พุ่มทอง วุฒิการศึกษา (ศษ.บ.) สังคมศึกษา ตำแหน่งครูผู้สอน สังกัดโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5) นางสาววราภรณ์ สุขโต วุฒิการศึกษา (วท.บ.) สาขาคณิตศาสตร์ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สังกัดโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3.3.1.6 นำคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากการประเมินแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดระดับการประเมินความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ และพิจารณาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2560, น. 156–157)

คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51–4.00 หมายถึง เหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51–3.00 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51–2.00 หมายถึง เหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.1.7 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.44-4.60 และอยู่ในระดับความเหมาะสมมาก

3.3.1.8 จัดพิมพ์แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.2.2.1 ศึกษาหลักการ การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเนื้อหา แนวคิดทฤษฎีและขั้นตอนในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.2.2.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดน้ำหนักความสำคัญของความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเกณฑ์การพิจารณาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ต้องการวัด โดยผ่านการตรวจสอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ

3.2.2.3 สร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยอิงเนื้อหา แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 27 ข้อ ต้องการใช้จริง 18 ข้อ ซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสำคัญ 2) ด้านความสัมพันธ์ และ 3) ด้านหลักการ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการสอดคล้องกับพฤติกรรมชี้วัดด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	จำนวนข้อสอบที่สร้าง	จำนวนข้อสอบที่ต้องการจริง
1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ความสำคัญ	3	2
	ความสัมพันธ์	3	2
	หลักการ	3	2
2. สิทธิเด็ก	ความสำคัญ	3	2
	ความสัมพันธ์	3	2
	หลักการ	3	2
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น	ความสำคัญ	3	2
	ความสัมพันธ์	3	2
	หลักการ	3	2
รวม		27	18

3.2.2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบสอดคล้องกับองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

แล้วนำผลการพิจารณามาคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยยึดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าจริงมีความสอดคล้องจำนวน 18 ข้อ

3.2.2.5 นำแบบทดสอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/2 ที่เคยเรียนเนื้อหานี้มาแล้ว จำนวน 50 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ผลปรากฏว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนก ที่มีค่าตั้งแต่ 0.2-0.45 และค่าความยากที่มีค่าตั้งแต่ 0.56-0.71 จึงทำการคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 18 ข้อ

3.2.2.6 นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่คัดเลือกแล้ว 18 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้วิธีของ KR20 ผลปรากฏว่า แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.90

3.2.2.8 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.3 แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.3.3.1 ศึกษาและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

3.3.3.2 สร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยเป็นแบบเชิงสถานการณ์ชนิดเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก แต่ละตัวเลือกมีคะแนน 1 มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยระดับรับรู้, คะแนน 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยระดับตอบสนอง, คะแนน 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยระดับเห็นคุณค่า, คะแนน 4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยระดับสร้างนิสัย กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมลักษณะความมีวินัยทั้ง 5 ลักษณะ ได้แก่ การประหยัดและรับผิดชอบ การตรงต่อเวลาและรู้จักกาลเทศะ การเคารพสิทธิของผู้อื่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเคารพในสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม และความซื่อสัตย์สุจริต ตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้	จำนวนข้อที่ออก	จำนวนข้อที่ต้องการ
ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	1. ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	10	6
	2. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน	6	4
รวม		16	10

3.3.3.3 เขียนข้อคำถามเป็นแบบเชิงสถานการณ์ 4 ตัวเลือกทั้งหมด 16 ข้อ โดย

1 คะแนน ความมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับรับรู้

2 คะแนน ความมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับตอบสนอง

3 คะแนน ความมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับเห็นคุณค่า

4 คะแนน ความมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับสร้างเป็นนิสัย

แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเหมาะสม แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3.3.4 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้อง โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัด

3.3.3.5 นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลพบว่าได้ค่าจริงมีความสอดคล้องจำนวน 10 ข้อ

3.3.3.6 จัดพิมพ์แบบวัดวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.4.1 ศึกษาหลักการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี และขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.4.2 ศึกษาการเขียนแบบสอบถามความพึงพอใจ รวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม

3.3.4.3 เขียนแบบสอบถามความพึงพอใจตามนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยกำหนดให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง ระดับพึงพอใจมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ระดับพึงพอใจมาก
3 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
1 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3.4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมและทำการปรับปรุงแก้ไข

3.3.4.5 นำข้อคำถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวใช้ดุลยพินิจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ (Index of Congruence: IOC) โดยให้คะแนนดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2564, น. 269)

+1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
0 แทน ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
-1 แทน แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.3.4.6 นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่า IOC โดยยึดค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.65 และปรับปรุงความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.4.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 34) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และทำการเก็บข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยแผนการทดลอง มีดังนี้

ตารางที่ 3.4 แบบแผนการทดลองแบบ One Group pretest-posttest Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	O_{pre}	X	O_{post}

เมื่อ X แทน การจัดกระทำการทดลอง
O_{pre} แทน การวัดผลก่อนการทดลอง
O_{post} แทน การวัดผลหลังการทดลอง

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

3.4.2.2 ชี้แจงเพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจถึงวิธีการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง โดยแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การวัดและประเมินผล การปฏิบัติงานกระบวนการกลุ่ม วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อตกลงในการทำกิจกรรมและทดสอบก่อนเรียน (Pre–test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 18 ข้อ เก็บคะแนนก่อนเรียน จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนน

3.4.2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับกลุ่มตัวอย่างโดยการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง จำนวน 10 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมงรวมทั้งสิ้น 10ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนและหลังเรียน จากนั้นบันทึกพร้อมเก็บคะแนนใบงาน และสังเกตพฤติกรรมการเรียน จนครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้

3.4.2.4 เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post–test) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางการเรียน (ชุดเดิม) กับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน จากนั้นทำการตรวจให้คะแนน แล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4.2.5 ดำเนินการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นทำการตรวจให้คะแนนแล้วบันทึกคะแนนเก็บไว้ใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4.2.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

3.4.3 ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยหาค่า E_1/E_2

3.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

3.5.3 วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ร้อยละ 76-100 หรือคะแนน 31-40 หมายถึง พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ร้อยละ 51-75 หรือคะแนน 21-30 หมายถึง พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี

ร้อยละ 26-50 หรือคะแนน 11-20 หมายถึง พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับผ่าน

ร้อยละ 1-25 หรือคะแนน 1-10 หมายถึง พฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับไม่ผ่าน

3.5.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เทียบกับเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.6.1 สถิติพื้นฐาน

3.6.1.1 ร้อยละ (Percentage) คำนวณจากสูตร ดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 69)

$$\text{ร้อยละ } (\%) = \frac{f}{N} \times 100 \qquad (3\text{-}1)$$

เมื่อ f แทน จำนวนใด ๆ ที่ต้องหาร้อยละ

N แทน จำนวนทั้งหมด

3.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 70)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3\text{-}2)$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูล
N แทน จำนวนของข้อมูลจากประชากร

3.6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) มีสูตรดังนี้ (อรัญ ซุยกระเดื่อง, 2557, น. 73)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum\left(X - \bar{X}\right)^2}{n-1}} \quad (3\text{-}3)$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
n แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC หาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ซึ่งคำนวนได้จากความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยแปลงระดับความสอดคล้องเป็นคะแนน โดยใช้สูตร ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2564, น. 269)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3\text{-}4)$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องทั้งหมด

3.6.2.2 การหาค่าความยากของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตรดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2564, น. 298)

$$P = \frac{f}{N} \tag{3-5}$$

เมื่อ P แทน ค่าดัชนีความยาก
f แทน จำนวนผู้ตอบถูก
N แทน จำนวนผู้เข้าสอบ

3.6.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการใช้วิธีของเบรนแนน (Brennan) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (อพันตรี พูลพุทธา, 2558, น. 154)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2} \tag{3-6}$$

เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
U แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
L แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
N_1 แทน จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
N_2 แทน จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

3.6.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้งฉบับ โดยการใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (ไพศาล วรคำ, 2564, น. 292) ดังนี้

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1)\sum\left(X_i - C\right)^2} \tag{3-7}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ค่าประมาณความเชื่อมั่นแบบอิงเกณฑ์
k แทน จำนวนข้อสอบ
X แทน คะแนนรวมของผู้สอบแต่ละคน
C แทน คะแนนเกณฑ์หรือคพแนนจุดตัด

3.6.2.5 การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ใช้เพื่อวัดความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามหรือแบบทดสอบที่มีคำถามหลายข้อที่วัดเรื่องเดียวกัน เช่น เจตคติ ความพึงพอใจ ทักษะ ฯลฯ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2560, น. 173). ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1}\left(1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2}\right) \quad (3\text{-}8)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

k แทน จำนวนข้อคำถามทั้งหมด

σ^2_i แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

σ^2_t แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

3.6.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.6.3.1 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติการทดสอบ t–test (Dependent Samples) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2560, น. 192)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - \left(\sum D^2\right)}{N-1}}} \quad (3\text{-}9)$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนนก่อนและหลังเรียน

$\sum D$ แทน ผลรวมของผลต่างระหว่างคู่คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

$\sum D^2$ แทน ผลรวมของผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.6.3.2 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรคำนวณหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตร ดังนี้ (ประสาท เนืองเฉลิม, 2560, น. 213-215)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100 \quad (3\text{-}10)$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกส่วน

A แทน คะแนนเต็มของทุกส่วน

N แทน จำนวนนักเรียน

$$E_2 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{B} \times 100 \qquad (3\text{-}11)$$

เมื่อ E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
df	แทน	ความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ

4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

การหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เกิดจากการให้คะแนนระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียน รวมเป็น 350 คะแนน และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 18 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (E_1/E_2) ตามเกณฑ์ 80/80

จำนวนนักเรียน	คะแนนจากการจัดกิจกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างเรียน (350 คะแนน)		คะแนนการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนที่อิงเนื้อหา หลังเรียน (18 คะแนน)	
50	คะแนนเฉลี่ย 311.40	ร้อยละ (E_1) 88.97	คะแนนเฉลี่ย 14.92	ร้อยละ (E_2) 82.89
	ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.97/82.89			

จากตารางที่ 4.1 พบว่า คะแนนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 311.40 คิดเป็นร้อยละ 88.97 และคะแนนจากการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 14.92 คิดเป็นร้อยละ 82.89 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 88.97/82.89 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ได้ทำการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลพบว่ามีการแจกแจงแบบปกติของคะแนนผลต่างหลังเรียนกับก่อนเรียน (d) S.W. = .967, sig. = .181) จึงทำการทดสอบสถิติ t-test แบบ Dependent ผลของข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	n (จำนวน น.ร)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	50	18	10.86	1.58	49	15.199	.000*
หลังเรียน	50	18	14.92	2.17			

หมายเหตุ. *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ผลของข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย	จำนวน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม	50	94.50
ดี	0	0.00
ผ่าน	0	0.00
ไม่ผ่าน	0	0.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 94.50

ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน	4.80	0.42	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.70	0.48	มากที่สุด
3	นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม	4.90	0.32	มากที่สุด
4	นักเรียนมีความสนใจค้นคว้าเนื้อหาจากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต	4.40	0.70	มาก
5	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD	4.70	0.48	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด	4.80	0.42	มากที่สุด
7	นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.60	0.52	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.80	0.42	มากที่สุด

(ต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
9	นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี	4.60	0.70	มากที่สุด
10	นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม	4.80	0.42	มากที่สุด
รวม		4.71	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 0.32) โดยลำดับที่สอง คือ ข้อ 1 ข้อ 6 ข้อ 8 ข้อ 10 คือ นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน , นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด, นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน, นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.80, S.D. = 0.42) อันดับทีสาม ข้อ 2 นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.48) และ ข้อ 5 นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 9 นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.70)

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/82.89

5.1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย อยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100

5.1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.97/82.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้ผ่านการสร้างอย่างเป็นระบบโดยวิธีการที่ถูกต้องครบถ้วนโดยได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำไปใช้จริงและยังเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากสถานการณ์แวดล้อมในชีวิตปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผู้เรียนสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าอย่างกระตือรือร้น โดยมีการเสริมแรงทางบวกส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ สวัสดิ์ละคร และจิตรโสภิณ (2568, น. 547–556) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนวรรัตน์ศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80

5.2.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในสาระหน้าที่พลเมือง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้มีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของเทคนิค STAD อย่างครบถ้วน กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่น ฝึกความรับผิดชอบ การแบ่งหน้าที่ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือ นอกจากนี้ ยังมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทำให้นักเรียนมีผลงานที่น่าเชื่อถือและสามารถบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการเรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ ธนะชัย และคณะ (2565, น. 186–195) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือพบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น แม้งานวิจัยของกนกรัตน์ ธนะชัย และคณะ จะใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่แตกต่างจากเทคนิค STAD แต่ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกันในประเด็นที่ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นสำคัญสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค STAD หรือเทคนิคอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ล้วนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันแก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ในสาระหน้าที่พลเมือง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยอยู่ในระดับดี เยี่ยมทุกคน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มอย่างชัดเจน ส่งเสริมความรับผิดชอบรายบุคคลและรายกลุ่ม ตลอดจนการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา ศรีจันทร์ (2562, น. 145–152) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีคะแนนคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ด้านมีวินัยหลังเรียนโดยเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร แก้วคำ และคณะ (2564, น. 98–105) ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่าการจัดกิจกรรมที่เน้นความรับผิดชอบรายบุคคล การทำงานร่วมกัน และการปฏิบัติตามกติกาของกลุ่มส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านมีวินัยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2.4 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สาระหน้าที่พลเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D. = 0.12) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน กิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบรายบุคคลและรายกลุ่ม การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และการสื่อสารอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับสูง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนุพล บุษราคัม และ กฤดิภัค ขามประไพ (2562, น. 88–89) ที่ศึกษาผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ซึ่งพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค STAD หรือเทคนิคอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน สามารถส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวกและความพึงพอใจของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนควรนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในสาระหน้าที่พลเมืองหรือรายวิชาที่มุ่งพัฒนาพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียน เนื่องจากเทคนิค STAD ช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามกติกา ส่งผลให้ผู้เรียนมีวินัยและมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับสูง

5.3.1.2 ควรวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับขั้นตอนของเทคนิค STAD อย่างเป็นระบบ ได้แก่ การนำเสนอเนื้อหา การทำงานกลุ่ม การประเมินรายบุคคล และการให้รางวัลหรือการเสริมแรงแก่กลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติกิจกรรมด้วยความมีวินัย

5.3.1.3 โดยสนับสนุนให้ครูใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับกลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นหรือบริบทที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นหรือโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยและความพึงพอใจของผู้เรียน

5.3.2.2 ควรศึกษาผลของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานเป็นทีม หรือการเคารพกติกาสังคม เพื่อให้เห็นผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). *การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking)* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ซัคเซสมีเดีย.

คำสุพร บุญญฤทธิพงศ์. (2559). *การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แคทรียา ใจมูล. (2550). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ฆนัท ธาตุทอง. (2553). หลักการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

จุฬาลักษณ์ รักพงษ์, เขาฤทธิ์ จั่นจีน และพิศมัย หาญสมบัติ. (2558). *การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบร่วมมือ วิชาหน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ในการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอ งานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings), มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.

ชนาธิป พรกุล. (2552). *การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชวลิต ชูกำแพง. (2553). *การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชวลิต ชูกำแพง. (2550). *การประเมินการเรียนรู้*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดารารัตน์ วงศ์เรืองศักดิ์. (2565). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ต่อศักดิ์ บุญพิมล. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ทิศนา แขมมณีและ คณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด.* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพ วิชาการ.

ทิศนา แขมมณี และคณะ. (2545). *กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิศนา แขมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระพงษ์ ฤทธิ์ทอง. (2545). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

บุญนำ เที่ยงดี. (2548). *การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์และสัตว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างนักเรียนที่เรียนรู้โดยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กับการใช้กระบวนการสืบเสาะ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ประภัสสร ปรีเอี่ยม. (2553). การพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(12), 53-67.

ประสาท อิศรปรีดา. (2547). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา.* มหาสารคาม: คลังนานาวิทยา.

ประสาท เนืองเฉลิม. (2556). *การวัดและประเมินผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เผชิญ กิจระการ. (2546). *ดัชนีประสิทธิผล*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิน คงพูล. (2529). *ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด 14 จังหวัดภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพศาล หวังพานิช. (2536). *การวัดผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ไพศาล วรคำ (2556) *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ภัทรา นิคมานนท์. (2538). *การประเมินผลการเรียน.* กรุงเทพฯ อักษราพิพัฒน์.

ภาไฉน เข็มเพ็ชร. (2547). *การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพื้นที่ผิวและปริมาตร โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ เอส ที เอ ดี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาวินี คำขารี. (2550). *การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง เศษส่วนและทศนิยม และการคิดวิเคราะห์ ระหว่างวิธีเรียนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD สอดแทรก เมตาคอกนิชัน วิธีเรียนตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และวิธีเรียนตามคู่มือครู สสวท. ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

รุจิร์ ภู่สาระ (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคทางการวิจัยเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาส์น.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วารี ถิระจิต. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชญะ น้อยมาลา. (2564). ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21: ความจำเป็นของเยาวชนไทย. *วารสารการพัฒนาทางการศึกษา*, 15(1), 45–57.

ศิริเดช สุทธิพงษ์ และคณะ. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ศลใจ วิบูลย์กิจ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคการประสานงานของศึกษาธิการอำเภอกับความพึงพอใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอเขตการศึกษา 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์. (2560). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา*, 12(3), 2843–2854.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

แสง โชติบุญ. (2553). *การพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พลเมืองดีชั้นประถมศึกปีที่ 5*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมจิตร หงส์สา. (2551). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอสทีเอดี STAD กับการสอนปกติ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยเทพสตรี

สมนึก ภัททิยธนี. (2544). *การวัดผลการศึกษา*. มหาสารคาม: ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมนึก ภัททิยธนี. (2549). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.

สมยศ นาวีการ. (2533). *การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.

สมฤดี พิพิธกุล. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับสื่อประสม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

โสภา ชูพิกุลชัย. (2528). *ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สูตรไพศาล.

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ. (2552). *การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

สุพรรณี มีภูเวียง. (2550). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). *การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อพันตรี พูลพุทธา. (2558). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

อรัญ ซุยกระเดื่อง. (2557). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อุไรรัตน์ ธุระสุข. (2550). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์เรื่องเศษส่วน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อำนวย แน่นอุดร และนิลมณี พิทักษ์. (2552). วิจารณ์หนังสือ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 4(2), 175-183.

Adkinson, J.E. (2008). Does Cooperative Learning Affect Girls, and Boys' Learning and Attitudes Toward Mathematic Transformation Skills in Single - Se and Mixed – SexClassroom. *Dissertation Abstracts International,* 68(11), 156.

Armstrong David Scott. (1998). The Effectof Studen Team Achievement Divisions cooperative Learning Techniqup on upper Secondary social Studies' academic Achievement and Attitude Toweards Social Studies Class. *Dissertation Abstracts International,* 59(2), 405 - A.

Beck-Jones, Juan, (2004). The Effect of Cross-train and Role Assignment in Cooperative Learning Groups on Task Perfomance, Knowledge of Interposition Knowledge. *Dissrttations Abstracts International,* 64(7), 156-162.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education* (3" ed.). New York: McGraw-Hill.

Herzberg. F and others. (1959). *The Motivation to Work.* New york: Jone Wiley and son.

Ramsay, Helen. (2006). The Influenced of the Social Composition of a Learner Groupon the Results of Cooperative Leaning Tasks. *Masters Abstracts International,* 44(2), 123-132.

Scott. Mycrs M. (1970). *Every Employer:More Mcaningful Work Though Job Environment*. New Jersey: Prentice-Hall.

Slavin, E Robert. (1978). STAD. *Journal of Research and Development in Educational*, 60(7), 42-48.

Slavin, E Robert. (1990). *Cooperative Learning: Theory Research and Practices*. New Jersey: Prentice Hall.

Slavin, E Robert. (1995). *Cooperative Learning: Theory, Research and Practice* (4 ed.). Boston: Allyn and Bacon.

Hooper, S., & Hannafin, M. J. (1988). Cooperative CBI: The effects of heterogeneous versus homogeneous grouping on the learning of progressively complex concepts. *Journal of Educational Computing Research,* 4(4), 413–424.

Olatoye, R. A., & Aderogba, A. A. (2011). Effects of STAD cooperative learning strategy on civic education achievement and group interaction of junior secondary students in Nigeria. *Journal of Social Sciences,* 27(3), 189–195.

ภาผนวก

ภาผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม **สาระหน้าที่พลเมือง**

รหัส ส 15101 **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย **จำนวน 1 ชั่วโมง**

เรื่อง การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ **จำนวน 1 คาบ/ชั่วโมง**

ครูผู้สอน นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์

---

1. สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขและมีระเบียบ จำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท และหน้าที่ของตนเอง เด็กนักเรียนควรเรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมตามสถานภาพและบทบาท รวมทั้งตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตน เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

2.1 มาตรฐานการเรียนรู้

ส 2.1 เข้าใจสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคในสังคมไทย และปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และกฎหมายที่ดีงามของสังคม

2.2 ตัวชี้วัด

ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตนตามสิทธิและเสรีภาพในฐานะพลเมืองดี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะและตัวอย่างของการละเมิดสิทธิเด็กจากสถานการณ์จริงได้ (K)
2. ปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองที่ดีได้ (P)
3. มีวินัยในการเคารพสิทธิของผู้อื่นและยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน (A)

4. สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่
2. ตัวอย่างการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในฐานะสมาชิกของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
3. ความสำคัญของการเคารพสิทธิและปฏิบัติตามหน้าที่เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (เลือกเฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน)

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง
☐ ซื่อสัตย์ สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☑ มีวินัย รับผิดชอบ	☐ รักความเป็นไทย
☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

7. กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams–Achievement Divisions)

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมเนื้อหา

1. ครูให้นักเรียนอาสาแนะนำตัวเอง เช่น ชื่อ ครอบครัว ถิ่นที่อยู่ อาชีพพ่อแม่
2. ครูโยงเข้าสู่บทเรียนว่า ในสังคมแต่ละคนมี สถานภาพ บทบาท และหน้าที่ ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นจัดกลุ่มผู้สอน

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มบ้าน กลุ่มละ 4 คน คละความสามารถ และให้นักเรียนเลือกหมายเลข 1–4
2. นักเรียนที่มีหมายเลขเดียวกันไปรวมกันเป็น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
   - ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาท” จากหนังสือเรียน/ใบความรู้
   - กลุ่มผู้เชี่ยวชาญร่วมกันทำ ใบงานวิเคราะห์ เกี่ยวกับตัวอย่างการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในครอบครัว โรงเรียน และสังคม
3. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญนำความรู้กลับไปสู่กลุ่มบ้าน

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้

1. สมาชิกแต่ละหมายเลขในกลุ่มบ้านผลัดกันอธิบายสิ่งที่เรียนรู้ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง
2. ครูสุ่มนักเรียนออกมาตอบหรืออธิบายแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมตามสถานภาพและบทบาท
3. นักเรียนทำ แบบฝึก/ใบงาน เพื่อวัดความเข้าใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียน ผังมโนทัศน์ (Mind Map) สรุปเรื่อง *การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่*
2. ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปภาพรวม ⟶ เน้นการนำความรู้ไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

8. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล / จุดประสงค์	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
1. อธิบายความหมายและความสัมพันธ์ของสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ในสังคมได้ (K)	ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป
2. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ได้ (P)	สังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล/กลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล/กลุ่ม	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3. มีเจตคติที่ดีและมีวินัยในการประพฤติตนตามสถานภาพและบทบาทของตนในสังคมอย่างเหมาะสม (A)	เจตคติ ความรับผิดชอบและวินัยจากการทำกิจกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพดีขึ้นไปผ่านเกณฑ์

9. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.5
2. ใบงาน เรื่อง การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่
3. กระดาษฟลิปชาร์ตหรือ A4 สำหรับทำผังมโนทัศน์

10. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

11. ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร / ครูพี่เลี้ยง

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(นายธเนศ พุ่มทอง)

...../...../.....

12. บันทึกผลหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา /อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์)

ใบงาน เรื่อง การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วบอกบทบาทหน้าที่ของบุคคลในภาพ

1. ➢ ครู มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

➢ นักเรียน มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

2. ➢ ตำรวจ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

➢ ทหาร มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

3. ➢ แพทย์ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

➢ พยาบาล มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

4. ➢ บุรุษไปรษณีย์ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

➢ คนขับรถโดยสารประจำทาง มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้

.....

เฉลย ใบงานแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง การปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ภาพ แล้วบอกบทบาทหน้าที่ของบุคคลในภาพ

1. ➢ ครู มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ให้ความรู้แก่นักเรียน
➢ นักเรียน มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
เรียนหนังสือ และปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของโรงเรียน

2. ➢ ตำรวจ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ดูแลความสงบสุขในสังคม ปราบปรามโจรผู้ร้าย
➢ ทหาร มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ป้องกันประเทศให้พ้นจากการรุกรานของศัตรู

3. ➢ แพทย์ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ดูแลรักษาผู้ป่วย
➢ พยาบาล มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ช่วยแพทย์บริการดูแลรักษาผู้ป่วย

4. ➢ บุรุษไปรษณีย์ มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
รับ ส่งจดหมายและพัสดุให้แก่ประชาชน
➢ คนขับรถโดยสารประจำทาง มีบทบาทและหน้าที่ ดังนี้
ขับรถบริการประชาชนให้ถึงจุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัย

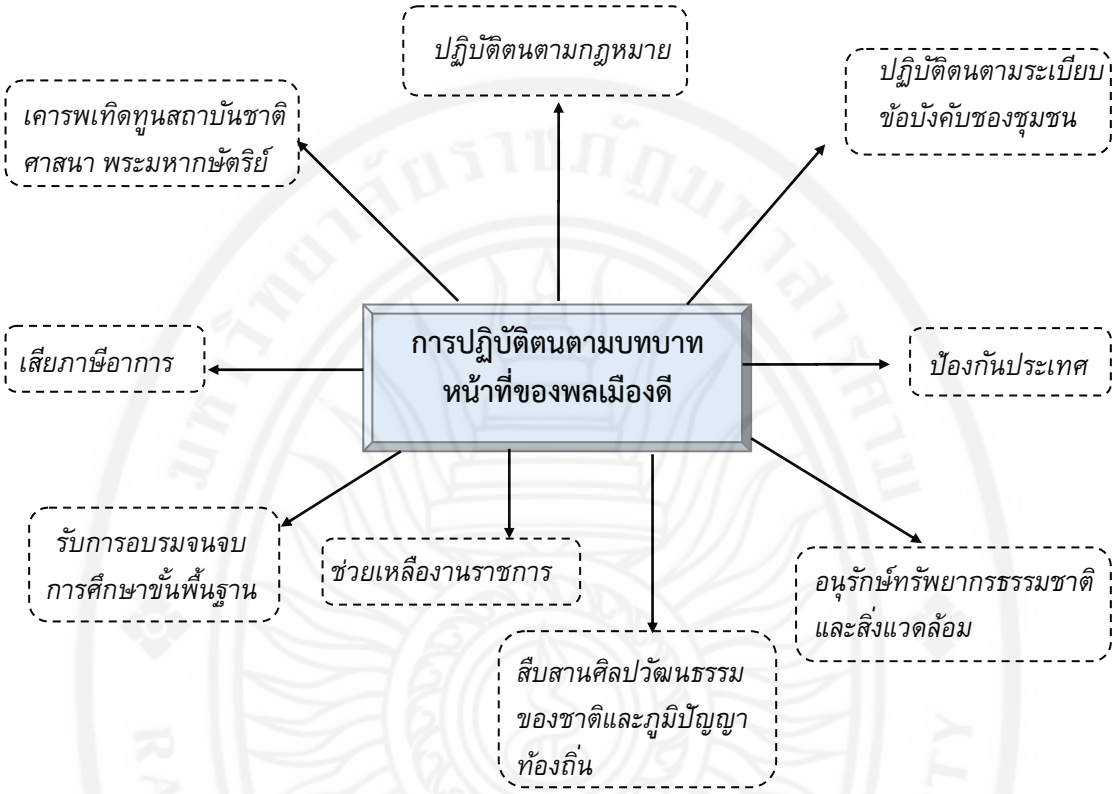
ใบงานกลุ่ม

<u>คำสั่ง</u> นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันเขียน **ผังมโนทัศน์ (Mind Map)** สรุปเรื่อง การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ (ครอบครัว – โรงเรียน – สังคม)

การปฏิบัติตนตาม
สถานภาพ

เฉลย ใบงาน เรื่อง บทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ สรุปการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของพลเมืองดี

แบบประเมินใบงาน

คำชี้แจง :ให้ผู้สอนตรวจผลงานของนักเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ความถูกต้อง				ความเป็นระเบียบเรียบร้อย				ความสร้างสรรค์				ความรวดเร็ว				การตรงเวลา				รวม 20 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 18 - 20 ดีมาก

คะแนน 14 - 17 ดี

คะแนน 10 - 13 พอใช้

คะแนน 0 - 9 ควรปรับปรุง

มีเกณฑ์ให้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ คือ

- เกณฑ์การให้คะแนน 4 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการเป็นประจำสม่ำเสมอ
- เกณฑ์การให้คะแนน 3 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการค่อนข้างจะสม่ำเสมอ
- เกณฑ์การให้คะแนน 2 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการค่อนข้างน้อย
- เกณฑ์การให้คะแนน 1 คะแนน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการน้อย

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล

คำชี้แจง :ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล ของผู้รับการประเมิน	ความตั้งใจในการทำงาน			ความรับผิดชอบ			การตรงต่อเวลา			การแสดงความคิดเห็น			ผลสำเร็จของงาน			รวม 15 คะแนน
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

..... /..... /.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**อย่างสม่ำเสมอ** ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บ่อยครั้ง** ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรม**บางครั้ง** ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	ดี
8 - 11	พอใช้
ต่ำกว่า 8	ปรับปรุง

แบบประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (มีวินัย)

คำชี้แจง: สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ระดับคะแนน

ที่	ชื่อของผู้รับการประเมิน	ปฏิบัติตามกฎระเบียบ				ตรงต่อเวลา				มีความรับผิดชอบ				รวม 12 คะแนน
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 4 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 3 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
10 - 12	ดีมาก
7 – 9	ดี
3 - 6	พอใช้
ต่ำกว่า 3	ปรับปรุง

ข้อสอบความวัดสามารถในการคิดวิเคราะห์

1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยควรทำสิ่งใดมากที่สุด
    ก. เชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกเรื่อง
    ข. ทำตามเพื่อนโดยไม่คิด
    ค. เข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะที่ตนสนใจ
    ง. ใช้สิทธิและหน้าที่อย่างรับผิดชอบ
2. เหตุใดการเลือกตั้งจึงสำคัญในระบอบประชาธิปไตย
    ก. ทำให้มีผู้นำที่ประชาชนเลือก
    ข. ทำให้คนดังมีโอกาสมากขึ้น
    ค. เพื่อให้รัฐบาลอยู่ได้นาน
    ง. เพื่อให้พรรคการเมืองแข็งแรง
3. หากคนส่วนใหญ่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะส่งผลอย่างไร
    ก. ได้ผู้นำที่มีคุณภาพ
    ข. ลดค่าใช้จ่ายของรัฐ
    ค. ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นประชาธิปไตย
    ง. ไม่มีผลต่อประเทศ
4. การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างมีความสัมพันธ์กับอะไร
    ก. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
    ข. การแข่งขัน
    ค. การลงโทษ
    ง. การประหยัด
5. หลักการใดเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง
    ก. หลักการประหยัดงบประมาณ
    ข. หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ
    ค. หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง
    ง. หลักการไม่เลือกปฏิบัติ
6. หลักการปกครองตามกฎหมายหมายถึงอะไร
    ก. การปฏิบัติภายใต้กฎหมายเดียวกัน
    ข. การใช้กฎหมายเพื่อช่วยพรรคการเมือง
    ค. การออกกฎหมายเพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
    ง. การใช้กฎหมายกับบางคนเท่านั้น
7. การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างมีความสัมพันธ์กับอะไร
    ก. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
    ข. การแข่งขัน
    ค. การลงโทษ
    ง. การประหยัด

10. สิทธิเด็กมีความสำคัญต่อการเติบโตอย่างไร
    ก. เพื่อให้เด็กมีรายได้
    ข. เพื่อให้ผู้ใหญ่ทำงานน้อยลง
    ค. เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องและพัฒนาอย่างเหมาะสม
    ง. เพื่อให้เด็กได้อยู่บ้านตลอด
11. การให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงสำคัญอย่างไร
    ก. ทำให้เด็กมีเวลาพักมากขึ้น
    ข. ช่วยให้เด็กมีความรู้และทักษะสำหรับอนาคต
    ค. ทำให้ครูสบายใจ
    ง. ลดภาระผู้ปกครอง
12. การป้องกันการใช้แรงงานเด็กที่เป็นอันตรายมีความสำคัญเพราะเหตุใด
    ก. เพื่อให้เด็กทำงานได้มากขึ้น
    ข. เพื่อเพิ่มรายได้ประเทศ
    ค. เพื่อป้องกันอันตรายและส่งเสริมการพัฒนา
    ง. เพื่อให้ผู้ใหญ่ทำงานสบายขึ้น
13. ถ้าเด็กถูกกีดกันไม่ให้เข้าเรียน ผลที่ตามมาคืออะไร
    ก. เด็กมีเวลาว่างมากขึ้น
    ข. เด็กได้เล่นทั้งวัน
    ค. เด็กได้ทำงานเร็วขึ้น
    ง. เด็กขาดโอกาสพัฒนาทั้งความรู้และทักษะชีวิต
14. การป้องกันการทารุณกรรมเด็กมีความสัมพันธ์กับสิทธิใด
    ก. สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง
    ข. สิทธิในการเล่น
    ค. สิทธิในการศึกษา
    ง. สิทธิในการทำงาน
15. หลักการพื้นฐานของสิทธิเด็กคืออะไร
    ก. การเชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกเรื่อง
    ข. การทำงานหนัก
    ค. การไม่เลือกปฏิบัติ
    ง. การช่วยงานครอบครัว
16. การกำหนดอายุขั้นต่ำในการทำงานของเด็กสอดคล้องกับหลักการใด
    ก. หลักการมีส่วนร่วม
    ข. หลักการคุ้มครองเด็กจากอันตราย
    ค. หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ
    ง. หลักการลดภาระครอบครัว

17. เหตุใดการมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงสำคัญ

ก. ช่วยจัดการเรื่องท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

ข. ทำให้คนในเมืองได้งบประมาณมากขึ้น

ค. เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจมากขึ้น

ง. เพื่อควบคุมประชาชน

18. การเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับอะไร

ก. การเรียนรู้วัฒนธรรม

ข. การทำงานอาสา

ค. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในท้องถิ่น

ง. การแข่งขันกีฬา

ข้อสอบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

1. ครูกำหนดให้ส่งการบ้านวันศุกร์ แต่วันพฤหัสเพื่อนชวนไปเล่นหลังเลิกเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. ทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วค่อยไปเล่น

ข. ไปเล่นก่อนแล้วทำการบ้านทีหลัง

ค. ขอครูเลื่อนวันส่งการบ้าน

ง. ไม่ทำการบ้านและไปเล่น

2. ครูกำหนดให้เตรียมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์มาในวันพรุ่งนี้ นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. หาอุปกรณ์บางส่วนมาได้ก็พอ

ข. เตรียมอุปกรณ์ครบถ้วนตามที่ครูกำหนด

ค. รอให้เพื่อนเตรียมแล้วขอยืม

ง. ไม่เตรียมเพราะคิดว่าไม่สำคัญ

3. ตอนเช้าโรงเรียนมีการเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร

ก. แซงเพื่อนเพื่อไปอยู่ข้างหน้า

ข. คุยกับเพื่อนระหว่างเข้าแถว

ค. ต่อแถวอย่างเรียบร้อยและเงียบ

ง. เดินไปเข้าที่โดยไม่ต่อแถว

4. ครูกำหนดเวลาพัก 15 นาที นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. เล่นต่อแม้หมดเวลาแล้ว

ข. รอครูเรียกก่อนค่อยเข้าห้อง

ค. ให้เพื่อนมาเรียกเมื่อเริ่มเรียน

ง. กลับเข้าห้องตรงเวลาตามที่กำหนด

5. หลังเลิกเรียนมีเวรทำความสะอาดห้อง นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. ทำเล็กน้อยแล้วไปพัก

ข. ให้เพื่อนทำแทน

ค. แกล้งทำช้าเพื่อให้เพื่อนทำมากกว่า

ง. ร่วมมือกับเพื่อนทำจนเสร็จ

6. ครูมอบหมายให้ทำรายงานส่งใน 1 สัปดาห์ นักเรียนควรทำอย่างไร

ก. รอวันสุดท้ายค่อยทำ

ข. เริ่มทำทันทีและทยอยทำให้เสร็จก่อนกำหนด

ค. ทำเพียงบางส่วน

ง. ให้เพื่อนทำแล้วคัดลอก

7. ตอนเช้า “ต้นกล้า” ต้องไปโรงเรียนเวลา 7.30 น. แต่เขาตื่นสาย เหลือเวลาอีก 10 นาที จะถึงเวลาเข้าแถว ต้นกล้าควรทำอย่างไรจึงจะแสดงถึงความตรงต่อเวลา

ก. กลับไปนอนต่อ เพราะไปสายอยู่แล้ว

ข. รีบแต่งตัวและออกจากบ้านทันที

ค. เล่นโทรศัพท์ก่อน แล้วค่อยไป

ง. ขอให้เพื่อนลงชื่อเข้าแถวแทน

8. ครูมอบหมายให้ “น้ำฝน” ทำรายงานกลุ่มและส่งวันศุกร์ วันพฤหัสบดีน้ำฝนยังทำไม่เสร็จ น้ำฝนควรทำอย่างไร

ก. ไม่ทำต่อ เพราะยังไม่ถึงวันศุกร์

ข. ให้เพื่อนทำแทนทั้งหมด

ค. รีบทำงานของตนให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย

ง. บอกครูว่าลืมทำ

9. หลังเลิกเรียน “พีท” ได้รับหน้าที่เก็บอุปกรณ์กีฬา แต่เพื่อนๆ ชวนไปเล่นก่อน การกระทำใดแสดงถึงความรับผิดชอบมากที่สุด

ก. ไปเล่นกับเพื่อนก่อน แล้วค่อยกลับมาเก็บ

ข. ฝากให้เพื่อนคนอื่นเก็บแทน

ค. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงไปเล่น

ง. ไม่ต้องเก็บ เพราะไม่ใช่ของตนเอง

10. วันเสาร์ “มายด์” มีนัดซ้อมดนตรีกับเพื่อนตอน 9.00 น. การกระทำใดเหมาะสมที่สุด

ก. ไปถึงก่อนเวลาเล็กน้อยเพื่อเตรียมตัว

ข. ไปสายหน่อยก็ไม่เป็นไร

ค. ไปเมื่อเพื่อนโทรมาตาม

ง. ไม่ไป เพราะเป็นวันหยุด

แบบประเมินความสอดคล้องของรายการกับนิยามความพึงพอใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองมากที่สุดในแต่ละข้อ การให้คะแนน

5 คะแนน หมายถึง ระดับพึงพอใจมากที่สุด
4 คะแนน หมายถึง ระดับพึงพอใจมาก
3 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง
2 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย
1 คะแนน หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1.	นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน					
2.	นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง					
3.	นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม					
4.	นักเรียนมีความสนใจค้นคว้าเนื้อหาจากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต					
5.	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD					
6.	นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด					
7.	นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข					
8.	นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน					
9.	นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี					
10.	นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม					

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1
เรื่อง การปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาทและหน้าที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

<u>คำชี้แจง</u> ข้อความที่เสนอต่อไปนี้เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นลงในแบบประเมินและหากท่านมีข้อเสนอแนะและกรุณาระบุรายละเอียดให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยกำหนดให้ความหมายเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง ระดับความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน					
2. การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย					
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
4. เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด					
5. เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ					
6. กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
7. กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด					
8. มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ					
9. มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย					
10. มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง / แก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าข้อสอบสอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

0 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

-1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบไม่สอดคล้องกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุความสำคัญ การจำแนกว่าสิ่งใดสำคัญหรือไม่สำคัญ และเกี่ยวข้องอย่างไร	1. พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยควรทำสิ่งใดมากที่สุด ก. เชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกเรื่อง ข. ทำตามเพื่อนโดยไม่คิด ค. เข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะที่ตนสนใจ **ง. ใช้สิทธิและหน้าที่อย่างรับผิดชอบ** 2. เหตุใดการเลือกตั้งจึงสำคัญในระบอบประชาธิปไตย **ก. ทำให้มีผู้นำที่ประชาชนเลือก** ข. ทำให้คนดังมีโอกาสมากขึ้น ค. เพื่อให้รัฐบาลอยู่ได้นาน ง. เพื่อให้พรรคการเมืองแข็งแรง 3. การเคารพกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญเพราะอะไร ก. ทำให้ประเทศมีชื่อเสียง **ข. ช่วยให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบเรียบร้อย** ค. ทำให้คนรวยมีความสุข ง. ลดจำนวนประชากร			
	2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาเชื่อมโยงเหตุผลความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกัน และเกี่ยวข้องอย่างไร	4. หากคนส่วนใหญ่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะส่งผลอย่างไร ก. ได้ผู้นำที่มีคุณภาพ ข. ลดค่าใช้จ่ายของรัฐ **ค. ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นประชาธิปไตย** ง. ไม่มีผลต่อประเทศ 5. การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างมีความสัมพันธ์กับอะไร **ก. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ** ข. การแข่งขัน ค. การลงโทษ ง. การประหยัด			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
		6. ถ้าพลเมืองไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย จะส่งผลต่อสังคมอย่างไร ก. สังคมสงบสุข **ข. เกิดความวุ่นวายและขาดความปลอดภัย** ค. คนรวยได้เปรียบ ง. ประชาชนมีความสุขมากขึ้น			
	3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถในการบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการ	7. หลักการใดเกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง ก. หลักการประหยัดงบประมาณ ข. หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ **ค. หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง** ง. หลักการไม่เลือกปฏิบัติ 8. หลักการปกครองตามกฎหมายหมายถึงอะไร **ก. การปฏิบัติภายใต้กฎหมายเดียวกัน** ข. การใช้กฎหมายเพื่อช่วยพรรคการเมือง ค. การออกกฎหมายเพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ง. การใช้กฎหมายกับบางคนเท่านั้น 9. การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างมีความสัมพันธ์กับอะไร **ก. การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ** ข. การแข่งขัน ค. การลงโทษ ง. การประหยัด			
2. สิทธิเด็ก	1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุความสำคัญ การจำแนกว่าสิ่งใดสำคัญหรือไม่สำคัญ และเกี่ยวข้องอย่างไร	10. สิทธิเด็กมีความสำคัญต่อการเติบโตอย่างไร ก. เพื่อให้เด็กมีรายได้ ข. เพื่อให้ผู้ใหญ่ทำงานน้อยลง **ค. เพื่อให้เด็กได้รับการปกป้องและพัฒนาอย่างเหมาะสม** ง. เพื่อให้เด็กได้อยู่บ้านตลอด 11. การให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงสำคัญอย่างไร ก. ทำให้เด็กมีเวลาพักมากขึ้น **ข. ช่วยให้เด็กมีความรู้และทักษะสำหรับอนาคต** ค. ทำให้ครูสบายใจ ง. ลดภาระผู้ปกครอง 12. การป้องกันการใช้แรงงานเด็กที่เป็นอันตรายมีความสำคัญเพราะเหตุใด ก. เพื่อให้เด็กทำงานได้มากขึ้น ข. เพื่อเพิ่มรายได้ประเทศ			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
		ค. เพื่อป้องกันอันตรายและส่งเสริมการพัฒนา ง. เพื่อให้ผู้ใหญ่ทำงานสบายขึ้น			
	2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาเชื่อมโยงเหตุผล ความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกัน และเกี่ยวข้องอย่างไร	13. ถ้าเด็กถูกกีดกันไม่ให้เข้าเรียน ผลที่ตามมาคืออะไร ก. เด็กมีเวลาว่างมากขึ้น ข. เด็กได้เล่นทั้งวัน ค. เด็กได้ทำงานเร็วขึ้น **ง. เด็กขาดโอกาสพัฒนาทั้งความรู้และทักษะชีวิต** 14. การป้องกันการทารุณกรรมเด็กมีความสัมพันธ์กับสิทธิใด **ก. สิทธิในการปกป้องคุ้มครอง** ข. สิทธิในการเล่น ค. สิทธิในการศึกษา ง. สิทธิในการทำงาน 15. เด็กที่ได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่มีความสัมพันธ์กับผลใด ก. ทำงานบ้านน้อยลง ข. มีเวลาว่างมากขึ้น **ค. มีโอกาสประกอบอาชีพที่ดี** ง. ได้เที่ยวมากขึ้น			
	3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถในการบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการ	16. หลักการพื้นฐานของสิทธิเด็กคืออะไร ก. การเชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกเรื่อง ข. การทำงานหนัก **ค. การไม่เลือกปฏิบัติ** ง. การช่วยงานครอบครัว 17. การกำหนดอายุขั้นต่ำในการทำงานของเด็กสอดคล้องกับหลักการใด ก. หลักการมีส่วนร่วม **ข. หลักการคุ้มครองเด็กจากอันตราย** ค. หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ ง. หลักการลดภาระครอบครัว 18. หลักการให้เด็กทุกคนได้เรียนหนังสือคืออะไร ก. หลักการมีส่วนร่วม ข. หลักการไม่เลือกปฏิบัติ **ค. หลักการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน** ง. หลักการประหยัดงบประมาณ			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น	1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการระบุความสำคัญ การจำแนกว่าสิ่งใดสำคัญหรือไม่สำคัญ และเกี่ยวข้องอย่างไร	19. เหตุใดการมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงสำคัญ **ก. ช่วยจัดการเรื่องท้องถิ่นให้ตรงกับความต้องการของประชาชน** ข. ทำให้คนในเมืองได้งบประมาณมากขึ้น ค. เพื่อให้ผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจมากขึ้น ง. เพื่อควบคุมประชาชน 20. การมีเทศบาลในพื้นที่ช่วยอะไรได้มากที่สุด ก. จัดหางานให้คนเมือง ข. ควบคุมการย้ายถิ่น ค. ปรับราคาสินค้า **ง. จัดบริการสาธารณะและพัฒนาชุมชน** 21. ทำไมประชาชนในพื้นที่จึงควรเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน ก. เพื่อให้หัวหน้าหมู่บ้านพอใจ **ข. เพื่อร่วมตัดสินใจเรื่องสำคัญของชุมชน** ค. เพื่อได้รู้ข่าวลือ ง. เพื่อรับของแจก			
	2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการค้นหาเชื่อมโยงเหตุผล ความสัมพันธ์ ความสอดคล้องกัน และเกี่ยวข้องอย่างไร	22. การที่ชาวบ้านร่วมกันดูแลความสะอาดชุมชน มีความสัมพันธ์กับข้อใด **ก. การพัฒนาท้องถิ่น** ข. การสร้างความสามัคคี ค. การเลือกตั้ง ง. การป้องกันการทุจริต 23. การเข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับอะไร ก. การเรียนรู้วัฒนธรรม ข. การทำงานอาสา **ค. การมีส่วนร่วมตัดสินใจในท้องถิ่น** ง. การแข่งขันกีฬา 24. การมีงบประมาณท้องถิ่นเพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับอะไร **ก. การพัฒนาสาธารณูปโภคและบริการ** ข. การทำให้ประชาชนจ่ายภาษีน้อยลง ค. การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ ง. การย้ายถิ่นฐาน			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
	3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง ความสามารถในการบอกวัตถุประสงค์ของผู้เขียน การเชื่อมโยงความคิดรวบยอดเป็นหลักการ	25. หลักการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นหมายถึงอะไร **ก. ประชาชนร่วมตัดสินใจและกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน** ข. ให้ผู้บริหารท้องถิ่นตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว ค. ให้เฉพาะผู้ใหญ่บ้านตัดสินใจ ง. ให้เจ้าหน้าที่วางแผนเอง 26. หลักการกระจายอำนาจในท้องถิ่นคืออะไร ก. การลดอำนาจประชาชน ข. การให้รัฐบาลกลางควบคุมทุกอย่าง **ค. การมอบอำนาจการตัดสินใจและบริหารบางส่วนให้ท้องถิ่น** ง. การเพิ่มอำนาจนายอำเภอ 27.หลักการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นมีไว้เพื่ออะไร ก. เพื่อให้ประชาชนทำงานแทน ข. เพื่อเพิ่มค่าใช้จ่ายของท้องถิ่น ค. เพื่อให้ผู้บริหารมีอำนาจมากขึ้น **ง. เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต**			

แบบประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่าข้อสอบสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

0 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

-1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
1. ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	1. ปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	1. ครูกำหนดให้ส่งการบ้านวันศุกร์ แต่วันพฤหัสเพื่อนชวนไปเล่นหลังเลิกเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร **ก. ทำการบ้านให้เสร็จก่อนแล้วค่อยไปเล่น** ข. ไปเล่นก่อนแล้วทำการบ้านทีหลัง ค. ขอครูเลื่อนวันส่งการบ้าน ง. ไม่ทำการบ้านและไปเล่น 2. ครูกำหนดให้เตรียมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์มาในวันพรุ่งนี้ นักเรียนควรทำอย่างไร ก. หาอุปกรณ์บางส่วนมาได้ก็พอ **ข. เตรียมอุปกรณ์ครบถ้วนตามที่ครูกำหนด** ค. รอให้เพื่อนเตรียมแล้วขอยืม ง. ไม่เตรียมเพราะคิดว่าไม่สำคัญ 3. ตอนเช้าโรงเรียนมีการเข้าแถวเคารพธงชาติ นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร ก. แซงเพื่อนเพื่อไปอยู่ข้างหน้า ข. คุยกับเพื่อนระหว่างเข้าแถว **ค. ต่อแถวอย่างเรียบร้อยและเงียบ** ง. เดินไปเข้าที่โดยไม่ต่อแถว 4. ครูกำหนดเวลาพัก 15 นาที นักเรียนควรทำอย่างไร ก. เล่นต่อแม้หมดเวลาแล้ว ข. รอครูเรียกก่อนค่อยเข้าห้อง ค. ให้เพื่อนมาเรียกเมื่อเริ่มเรียน **ง. กลับเข้าห้องตรงเวลาตามที่กำหนด** 5. หลังเลิกเรียนมีเวรทำความสะอาดห้อง นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ทำเล็กน้อยแล้วไปพัก ข. ให้เพื่อนทำแทน ค. แกล้งทำช้าเพื่อให้เพื่อนทำมากกว่า **ง. ร่วมมือกับเพื่อนทำจนเสร็จ**			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
		6. ครูมอบหมายให้ทำรายงานส่งใน 1 สัปดาห์ นักเรียนควรทำอย่างไร ก. รอวันสุดท้ายค่อยทำ ข. เริ่มทำทันทีและทยอยทำให้เสร็จก่อนกำหนด ค. ทำเพียงบางส่วน ง. ให้เพื่อนทำแล้วคัดลอก 7. นักเรียนสัญญากับเพื่อนว่าจะเอาหนังสือมาคืนวันนี้ แต่ลืมเอามา นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ไม่บอกจนกว่าเพื่อนจะถาม ข. ยืมเล่มอื่นให้แทน ค. ขอโทษเพื่อนและนำมาคืนให้เร็วที่สุด ง. บอกว่าหาหนังสือไม่เจอ 8. ครูกำหนดให้ใส่ชุดลูกเสือ–เนตรนารีทุกวันพุธ นักเรียนควรทำอย่างไร ก. แต่งบ้างบางครั้ง ข. ใส่ชุดนักเรียนปกติแทน ค. ยืมเพื่อนเมื่อจำไม่ได้ **ง. แต่งตามระเบียบครบทุกครั้ง** 9. ขณะทำข้อสอบ เพื่อนขอให้บอกคำตอบ นักเรียนควรทำอย่างไร **ก. ปฏิเสธและตั้งใจทำข้อสอบของตนเอง** ข. บอกบางข้อ ค. บอกทุกข้อเพราะเป็นเพื่อนสนิท ง. แกล้งบอกคำตอบผิด 10. คุณครูมอบหมายให้นักเรียนเป็นไปเชิญธงชาติ นักเรียนควรทำอย่างไร **ก. มาให้ทันเวลาเริ่มกิจกรรม** ข. มาถึงก่อนเวลาเพื่อเตรียมกิจกรรมค. มาสายและให้เพื่อนทำแทน ง. ไม่มาเพราะคิดว่าไม่สำคัญ			
	2. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน	11. ตอนเช้า “ต้นกล้า” ต้องไปโรงเรียนเวลา 7.30 น. แต่เขาตื่นสาย เหลือเวลาอีก 10 นาทีจะถึงเวลาเข้าแถว ต้นกล้าควรทำอย่างไรจึงจะแสดงถึงความตรงต่อเวลา ก. กลับไปนอนต่อ เพราะไปสายอยู่แล้ว **ข. รีบแต่งตัวและออกจากบ้านทันที** ค. เล่นโทรศัพท์ก่อน แล้วค่อยไป ง. ขอให้เพื่อนลงชื่อเข้าแถวแทน			

เนื้อหา	องค์ประกอบการคิดวิเคราะห์	ข้อสอบ	ผลการพิจารณา		
			1	0	-1
		12. ครูมอบหมายให้ “น้ำฝน” ทำรายงานกลุ่ม และส่งวันศุกร์วันพฤหัสบดีน้ำฝนยังทำไม่เสร็จ น้ำฝนควรทำอย่างไร ก. ไม่ทำต่อ เพราะยังไม่ถึงวันศุกร์ ข. ให้เพื่อนทำแทนทั้งหมด **ค. รีบทำงานของตนให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย** ง. บอกครูว่าลืมทำ 13. หลังเลิกเรียน “พีท” ได้รับหน้าที่เก็บอุปกรณ์กีฬา แต่เพื่อน ๆ ชวนไปเล่นก่อน การกระทำใดแสดงถึงความรับผิดชอบมากที่สุด ก. ไปเล่นกับเพื่อนก่อน แล้วค่อยกลับมาเก็บ ข. ฝากให้เพื่อนคนอื่นเก็บแทน **ค. เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงไปเล่น** ง. ไม่ต้องเก็บ เพราะไม่ใช่ของตนเอง 14. วันเสาร์ “มายด์” มีนัดซ้อมดนตรีกับเพื่อนตอน 9.00 น. การกระทำใดเหมาะสมที่สุด **ก. ไปถึงก่อนเวลาเล็กน้อยเพื่อเตรียมตัว** ข. ไปสายหน่อยก็ไม่เป็นไร ค. ไปเมื่อเพื่อนโทรมาตาม ง. ไม่ไป เพราะเป็นวันหยุด 15. ครูให้นักเรียนทำการบ้านและกำหนดส่งในเช้าวันจันทร์ วันอาทิตย์ “นนท์” อยากดูการ์ตูนทั้งวัน การกระทำใดแสดงถึงความรับผิดชอบและตรงต่อเวลามากที่สุด ก. ดูการ์ตูนก่อน แล้วค่อยทำการบ้านตอนดึก ข. ไม่ทำการบ้าน เพราะยังไม่ถึงเวลาเรียน **ค. แบ่งเวลาทำการบ้านให้เสร็จก่อน แล้วจึงดูการ์ตูน** ง. ลอกการบ้านเพื่อนตอนเช้าวันจันทร์ 16. ครูมอบหมายให้ “ฟ้าใส” เป็นหัวหน้ากลุ่มดูแลความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียน วันนั้นฟ้าใสอยากกลับบ้านเร็ว ฟ้าใสควรทำอย่างไร ก. กลับบ้านทันที เพราะไม่อยากเหนื่อย ข. ปล่อยให้เพื่อนในกลุ่มทำกันเอง **ค. ชวนเพื่อนในกลุ่มช่วยกันทำหน้าที่ให้เรียบร้อยก่อนกลับ** ง. บอกครูว่าลืมหน้าที่ของตนเอง			

แบบประเมินความสอดคล้องของรายการกับนิยามความพึงพอใจ

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาว่ารายการคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามของ "ความพึงพอใจ" หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

0 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อสอบสอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

-1 คะแนน หมายถึง แน่ใจว่า ข้อสอบไม่สอดคล้องกับนิยามความพึงพอใจ

นิยาม	รายการ	ผลการพิจารณา		
		1	0	-1
ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี พอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	1. นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน 2. นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง 3. นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม 4. นักเรียนมีความสนใจค้นคว้าเนื้อหาจากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต 5. นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD 6. นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด 7. นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข 8. นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน 9. นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี 10. นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม			

ลงชื่อ.....ผู้เชี่ยวชาญ

( )

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ ค.1 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 1 และแผนที่ 2

ข้อที่	รายการประเมิน	แผนที่ 1			แผนที่ 2		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.	การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
4.	เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5.	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.	กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
7.	กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.55	มากที่สุด
8.	มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
9.	มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
10.	มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม		4.60	0.49	มากที่สุด	4.52	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ ค.2 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 3 และแผนที่ 4

ข้อที่	รายการประเมิน	แผนที่ 3			แผนที่ 4		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.	การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	4.20	0.45	มาก	4.20	0.45	มาก
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
4.	เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5.	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
6.	กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
7.	กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	4.60	0.45	มากที่สุด	4.80	0.55	มากที่สุด
8.	มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.40	0.45	มาก
9.	มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
10.	มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
รวม		4.48	0.53	มาก	4.48	0.52	มาก

ตารางที่ ค.3 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 5 และแผนที่ 6

ข้อที่	รายการประเมิน	แผนที่ 5			แผนที่ 6		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.60	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.	การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	4.20	0.45	มาก	4.40	0.45	มาก
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
4.	เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5.	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.60	0.45	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
6.	กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.20	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
7.	กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
8.	มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ	4.60	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
9.	มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4.40	0.55	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
10.	มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
รวม		4.46	0.52	มาก	4.48	0.53	มาก

ตารางที่ ค.4 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 7 และแผนที่ 8

ข้อที่	รายการประเมิน	แผนที่ 7			แผนที่ 8		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
2.	การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
4.	เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5.	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.60	0.45	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
6.	กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
7.	กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	4.40	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
8.	มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
9.	มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4.60	0.45	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
10.	มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม		4.46	0.52	มาก	4.44	0.52	มาก

ตารางที่ ค.5 ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แผนที่ 9 และแผนที่ 10

ข้อที่	รายการประเมิน	แผนที่ 9			แผนที่ 10		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.20	0.45	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
2.	การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย	4.40	0.55	มาก	4.20	0.55	มาก
3.	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน ถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4.20	0.45	มาก	4.40	0.45	มาก
4.	เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
5.	เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.45	มาก
6.	กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
7.	กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.45	มากที่สุด
8.	มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก	4.40	0.45	มาก
9.	มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
10.	มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม		4.46	0.52	มาก	4.44	0.54	มาก

ตารางที่ ค.6 การประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ดังนี้

ข้อที่	IOC	ผล
1	1.00	ใช้ได้
2	1.00	ใช้ได้
3	1.00	ใช้ได้
4	0.80	ใช้ได้
5	0.80	ใช้ได้
6	1.00	ใช้ได้
7	1.00	ใช้ได้
8	1.00	ใช้ได้
9	1.00	ใช้ได้
10	0.80	ใช้ได้
11	0.80	ใช้ได้
12	1.00	ใช้ได้
13	1.00	ใช้ได้
14	1.00	ใช้ได้
15	1.00	ใช้ได้
16	1.00	ใช้ได้
17	1.00	ใช้ได้
18	1.00	ใช้ได้

วิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) ระหว่างข้อสอบกับนิยามองค์ประกอบการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแต่ละข้อใช้วัดความสอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลพบว่าได้ค่าจริงมีความสอดคล้องจำนวน 18 ข้อ

ตารางที่ ค.7 การประเมินความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ดังนี้

ข้อที่	IOC	ผล
1	1.00	ใช้ได้
2	1.00	ใช้ได้
3	1.00	ใช้ได้
4	1.00	ใช้ได้
5	1.00	ใช้ได้
6	1.00	ใช้ได้
7	1.00	ใช้ได้
8	1.00	ใช้ได้
9	1.00	ใช้ได้
10	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อสอบกับตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย คำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence) โดยยึดเกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ผลพบว่าได้ค่าจริงมีความสอดคล้องจำนวน 10 ข้อ

ตารางที่ ค.8 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของรายการกับนิยามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	IOC	ผล
1	1.00	ใช้ได้
2	1.00	ใช้ได้
3	1.00	ใช้ได้
4	1.00	ใช้ได้
5	0.80	ใช้ได้
6	1.00	ใช้ได้
7	1.00	ใช้ได้
8	1.00	ใช้ได้
9	1.00	ใช้ได้
10	1.00	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่า 0.80-1.00 ผ่านเกณฑ์ทั้ง 10 ข้อ

ตารางที่ ค.9 ผลการวิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	ค่าความยาก(P)	ค่าอำนาจจำแนก(B)	คุณภาพ
1	0.33	0.39	ผ่าน
2	0.48	0.46	ผ่าน
3	0.58	0.64	ผ่าน
4	0.28	0.40	ผ่าน
5	0.80	0.44	ผ่าน
6	0.38	0.08	ผ่าน
7	0.43	0.37	ผ่าน
8	0.48	0.46	ผ่าน
9	0.53	0.35	ผ่าน
10	0.45	0.31	ผ่าน
11	0.43	0.37	ผ่าน
12	0.43	0.37	ผ่าน
13	0.48	0.46	ผ่าน
14	0.28	0.30	ผ่าน
15	0.80	0.32	ผ่าน
16	0.33	0.39	ผ่าน
17	0.80	0.48	ผ่าน
18	0.53	0.35	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นจากการคัดเลือกข้อสอบมาจำนวน 18 ข้อ โดยใช้ค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ 0.2-0.45 และค่าความยากที่มีค่าตั้งแต่ 0.56-0.71 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี KR20 มีค่าเท่ากับ 0.90

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ ง.1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
1	18	12	18	12
2	17	12	18	12
3	20	14	19	14
4	19	13	19	13
5	20	14	19	14
6	17	12	18	12
7	19	13	18	13
8	20	14	20	14
9	18	13	19	13
10	17	11	18	11
11	20	14	19	14
12	17	12	19	12
13	18	12	18	12
14	18	12	18	12
15	20	14	19	14
16	17	12	18	12
17	17	12	18	12
18	18	13	18	13
19	17	12	18	12
20	17	12	18	12
21	18	13	18	13
22	19	14	17	14
23	19	14	18	14
24	19	14	18	14
25	19	14	19	14
26	19	14	19	14
27	17	12	19	12
28	19	14	19	14

(ต่อ)

ตารางที่ ง.1 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 1		แผนที่ 2	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
29	18	13	19	13
30	19	14	10	14
31	20	15	19	15
32	18	13	19	13
33	18	13	19	13
34	18	13	18	13
35	19	14	19	14
36	17	12	19	12
37	19	14	19	14
38	18	13	19	13
39	19	14	18	14
40	19	14	18	14
41	16	12	19	12
42	19	14	18	14
43	18	13	18	13
44	18	13	19	13
45	17	12	17	12
46	18	13	17	13
47	18	13	18	13
48	19	14	19	14
49	15	11	16	11
50	19	14	19	14
รวม	912	653	912	653
ค่าเฉลี่ย	18.20	13.10	18.20	13.10
S.D.	1.12	0.96	1.39	0.96
ร้อยละ	91.20	87.10	91.20	87.10

ตารางที่ ง.2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เลขที่	แผนที่ 3		แผนที่ 4	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
1	18	12	18	12
2	18	13	18	12
3	19	14	19	14
4	19	13	19	13
5	18	14	17	14
6	18	12	18	12
7	18	13	18	13
8	20	14	20	14
9	19	13	19	13
10	18	11	18	11
11	19	13	19	14
12	19	12	19	12
13	18	12	18	12
14	18	12	18	12
15	19	14	19	14
16	18	12	18	12
17	18	12	18	12
18	18	13	18	13
19	18	12	18	12
20	18	12	17	12
21	18	13	18	13
22	17	14	17	14
23	18	14	18	14
24	18	14	18	14
25	19	14	19	14
26	19	14	19	14
27	19	12	18	12
28	19	14	19	14

(ต่อ)

ตารางที่ ง.2 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 3		แผนที่ 4	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
29	19	13	19	13
30	10	14	10	14
31	19	15	19	15
32	19	13	19	13
33	19	13	18	13
34	18	13	18	13
35	19	14	19	14
36	19	12	19	12
37	19	14	18	14
38	19	13	19	13
39	18	14	18	14
40	18	14	18	14
41	19	12	19	12
42	18	14	18	14
43	18	13	18	13
44	19	13	19	13
45	17	12	17	12
46	17	13	16	13
47	18	13	18	13
48	19	14	19	14
49	16	11	16	11
50	19	14	19	14
รวม	911	653	905	653
ค่าเฉลี่ย	18.20	13.10	18.10	13.10
S.D.	1.39	0.93	1.42	0.96
ร้อยละ	91.10	87.10	90.50	87.10

ตารางที่ ง.3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

เลขที่	แผนที่ 5		แผนที่ 6	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
1	18	12	18	12
2	18	12	18	12
3	19	14	19	14
4	19	13	19	13
5	19	14	19	14
6	18	12	18	12
7	18	13	18	13
8	20	14	20	14
9	19	13	19	13
10	18	11	18	11
11	19	14	19	14
12	19	12	19	12
13	18	12	18	12
14	18	12	18	12
15	19	14	19	14
16	18	12	18	12
17	18	12	18	12
18	18	13	18	13
19	18	12	18	12
20	18	12	18	12
21	18	13	18	13
22	17	14	17	14
23	18	14	18	14
24	18	14	18	14
25	19	14	19	14
26	19	14	19	14
27	19	12	19	12
28	19	14	19	14

(ต่อ)

ตารางที่ ง.3 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 5		แผนที่ 6	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
29	19	13	19	13
30	10	14	10	14
31	19	15	19	15
32	19	13	19	13
33	19	13	19	13
34	18	13	18	13
35	19	14	19	14
36	19	12	19	12
37	19	14	19	14
38	19	13	19	13
39	18	14	18	14
40	18	14	18	14
41	19	12	19	12
42	18	14	18	14
43	18	13	18	13
44	19	13	19	13
45	17	12	17	12
46	17	13	17	13
47	18	13	18	13
48	19	14	19	14
49	16	11	16	11
50	19	14	19	14
รวม	912	653	912	653
ค่าเฉลี่ย	18.20	13.10	18.20	13.10
S.D.	1.39	0.96	1.39	0.96
ร้อยละ	91.20	87.10	91.20	87.10

ตารางที่ ง.4 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8

เลขที่	แผนที่ 7		แผนที่ 8	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
1	18	12	18	12
2	18	12	18	12
3	19	14	19	14
4	19	13	19	13
5	19	14	19	14
6	18	12	18	12
7	18	13	18	13
8	20	14	20	14
9	19	13	19	13
10	18	11	18	11
11	19	14	19	14
12	19	12	19	12
13	18	12	18	12
14	18	12	18	12
15	19	14	19	14
16	18	12	18	12
17	18	12	18	12
18	18	13	18	13
19	18	12	18	12
20	18	12	18	12
21	18	13	18	13
22	17	14	17	14
23	18	14	18	14
24	18	14	18	14
25	19	14	19	14
26	19	14	19	14
27	19	12	19	12
28	19	14	19	14

(ต่อ)

ตารางที่ ง.4 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 7		แผนที่ 8	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
29	19	13	19	13
30	10	14	10	14
31	19	15	19	15
32	19	13	19	13
33	19	13	19	13
34	18	13	18	13
35	19	14	19	14
36	19	12	19	12
37	19	14	19	14
38	19	13	19	13
39	18	14	18	14
40	18	14	18	14
41	19	12	19	12
42	18	14	18	14
43	18	13	18	13
44	19	13	19	13
45	17	12	17	12
46	17	13	17	13
47	18	13	18	13
48	19	14	19	14
49	16	11	16	11
50	19	14	19	14
รวม	912	653	912	653
ค่าเฉลี่ย	18.20	13.10	18.20	13.10
S.D.	1.39	0.96	1.39	0.96
ร้อยละ	91.20	87.10	91.20	87.10

ตารางที่ ง.5 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10

เลขที่	แผนที่ 9		แผนที่ 10	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
1	18	12	18	12
2	18	12	18	12
3	19	14	19	14
4	19	13	19	13
5	19	14	19	14
6	18	12	18	12
7	18	13	18	13
8	20	14	20	14
9	19	13	19	13
10	18	11	18	11
11	19	14	19	14
12	19	12	19	12
13	18	12	18	12
14	18	12	18	12
15	19	14	19	14
16	18	12	18	12
17	18	12	18	12
18	18	13	18	13
19	18	12	18	12
20	18	12	18	12
21	18	13	18	13
22	17	14	17	14
23	18	14	18	14
24	18	14	18	14
25	19	14	19	14
26	19	14	19	14
27	19	12	19	12
28	19	14	19	14

(ต่อ)

ตารางที่ ง.5 (ต่อ)

เลขที่	แผนที่ 9		แผนที่ 10	
	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)	ใบงาน (20 คะแนน)	พฤติกรรมทำงานรายบุคคล (15 คะแนน)
29	19	13	19	13
30	10	14	10	14
31	19	15	19	15
32	19	13	19	13
33	19	13	19	13
34	18	13	18	13
35	19	14	19	14
36	19	12	19	12
37	19	14	19	14
38	19	13	19	13
39	18	14	18	14
40	18	14	18	14
41	19	12	19	12
42	18	14	18	14
43	18	13	18	13
44	19	13	19	13
45	17	12	17	12
46	17	13	17	13
47	18	13	18	13
48	19	14	19	14
49	16	11	16	11
50	19	14	19	14
รวม	912	653	912	653
ค่าเฉลี่ย	18.20	13.10	18.20	13.10
S.D.	1.39	0.96	1.39	0.96
ร้อยละ	91.20	87.10	91.20	87.10

ตารางที่ ง.6 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากใบงาน พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ระหว่างเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้

เลขที่	รวม (350 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (18 คะแนน)
1	301	17
2	300	15
3	334	16
4	324	15
5	333	16
6	305	16
7	298	15
8	326	17
9	306	14
10	278	13
11	316	17
12	308	15
13	300	16
14	300	15
15	317	18
16	299	10
17	299	11
18	310	11
19	299	15
20	286	11
21	310	16
22	312	16
23	321	14
24	321	16
25	330	15
26	330	18
27	307	12
28	330	13
29	319	16
30	249	18

(ต่อ)

ตารางที่ ง.6 (ต่อ)

เลขที่	รวม (350 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (18 คะแนน)
31	341	14
32	319	16
33	318	14
34	310	17
35	330	13
36	308	15
37	329	17
38	319	16
39	321	16
40	321	17
41	307	16
42	321	13
43	310	11
44	319	16
45	290	15
46	300	12
47	310	18
48	330	16
49	269	10
50	330	17
รวม	15570	746
ค่าเฉลี่ย	311.40	14.92
S.D.	17.33	2.17
ร้อยละ	88.97	82.89

ตารางที่ ง.7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ ของความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (18 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (18 คะแนน)
1	10	17
2	12	15
3	11	16
4	9	15
5	9	16
6	12	16
7	13	15
8	9	17
9	8	14
10	9	13
11	9	17
12	10	15
13	11	16
14	12	15
15	13	18
16	9	10
17	8	11
18	10	11
19	12	15
20	10	11
21	12	16
22	13	16
23	11	14
24	13	16
25	11	15
26	13	18
27	10	12
28	11	13
29	10	16
30	12	18

(ต่อ)

ตารางที่ ง.7 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (18 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (18 คะแนน)
31	11	14
32	12	16
33	9	14
34	10	17
35	9	13
36	9	15
37	14	17
38	11	16
39	12	16
40	13	17
41	13	16
42	9	13
43	10	11
44	12	16
45	11	15
46	12	12
47	13	18
48	10	16
49	9	10
50	12	17
รวม	543	746
ค่าเฉลี่ย	10.86	14.92
S.D.	1.58	2.17
ร้อยละ	60.33	82.89

ตารางที่ ง.8 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ จากแบบวัดความมีวินัย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ	แปลผล
1	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
2	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
3	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
4	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
5	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
6	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
7	39	97.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
8	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
9	35	87.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
10	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
11	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
12	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
13	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
14	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
15	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
16	36	90	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
17	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
18	34	85	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
19	35	87.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
20	34	85	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
21	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
22	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
23	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
24	36	90	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
25	35	87.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
26	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
27	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
28	36	90	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
29	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
30	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
31	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม

(ต่อ)

ตารางที่ ง.8 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ	แปลผล
32	39	97.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
33	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
34	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
35	39	97.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
36	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
37	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
38	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
39	36	90	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
40	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
41	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
42	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
43	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
44	36	90	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
45	37	92.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
46	35	87.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
47	40	100	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
48	38	95	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
49	39	97.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
50	39	97.5	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม
ค่าเฉลี่ย	37.80	94.50	ความมีวินัยอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ตารางที่ ง.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน	4.57	0.54	มากที่สุด
2	นักเรียนชอบเนื้อหาที่สอนทันสมัยนำไปใช้ได้จริง	4.57	0.68	มากที่สุด
3	นักเรียนสนุกกับการทำงานเป็นกลุ่ม	4.55	0.71	มากที่สุด
4	นักเรียนมีความสนใจค้นคว้าเนื้อหาจากหนังสือ, อินเทอร์เน็ต	4.53	0.74	มากที่สุด
5	นักเรียนชอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา	4.53	0.71	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบการเรียนที่ส่งเสริมการแสดงออกด้านความคิด	4.73	0.57	มากที่สุด
7	นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข	4.88	0.33	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบซักถามปัญหา และครูยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
9	นักเรียนดีใจมากที่ได้สนทนากับเพื่อน ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี	4.73	0.60	มากที่สุด
10	นักเรียนยินดีเสมอเมื่อได้ช่วยเพื่อนในกลุ่ม	4.59	0.70	มากที่สุด
	รวม	4.65	0.14	มากที่สุด

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/๖๗๗๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระกุมารมหาสารคาม

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์
ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/๓๙๖ **วันที่** ๖ สิงหาคม ๒๕๖๘
เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยากานต์ เรืองสุวรรณ

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่นๆ ระบุ .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๖๗๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ว่าที่ร้อยตรีหญิงชยาศิริ ทิพย์โภชนา

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๖๗๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายธเนศ พุ่มทอง

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๖๗๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาววราภรณ์ สุขโต

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

ที่ อว๐๖๑๙.๐๒/ว๖๗๗๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๖๘

เรื่อง เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาวดวงพระศุกร์ ศรคุณแก้ว

ด้วย นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์ รหัสประจำตัว ๖๗๘๒๑๐๓๕๐๒๐๖ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **"การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดวเคราะห์ สาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕"** เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ ☐ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
☐ ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
☐ ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
☐ อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุสรณ์ ถูสินแก่น)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ประธานบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาววรรณวรัตม์ อนุฤทธิ์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2556 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ศศ.บ.) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2569 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม